

TİCARET SİCİLİ TŪZŪĖŪ (1)

Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 2.2.1957, No : 4/8604
Dayandığı Kanununun Tarihi : 29.6.1956, No : 6762
Yayımlandığı R. Gazetenin Tarihi : 8.2.1957, No : 9530
Yayımlandıđı DŪsturun Tertibi : 3, Cildi : 38, S. 300

Birinci fasıl
Umumi hŪkŪmler

A) KuruluŖ sicil memurluğunun iŖ evresi:

Madde 1 – (DeđiŖik : 29/7/1998-98/11548 K.)

Ticaret ve sanayi odası veya ticaret odası bulunan yerlerde bir ticaret sicili memurluđu kurulur. Oda olmayan veya yeterli teŖkilatı bulunmayan odaların olduđu yerlerde ticaret sicili iŖleri Sanayi ve Ticaret Bakanlıđı'nca tespit edilecek o il dahilindeki yeterli teŖkilata sahip odalardan birinin ticaret sicili memurluđu tarafından yŪrŪtŪlŪr. Ancak, birden fazla il yada ilçenin ticaret sicili iŖlemlerinin yŪrŪtŪldŪđŪ odalarda her ilçenin sicili ayrı tutulur. BŪyŪkŖehir statŪsŪnŪ kazanmıŖ illerin metropol ilçeleri için ayrı sicil tutulmaz.

Ticaret sicili memurluğu kurulmasını talep eden odaların yeterli teŖkilata sahip bulunup bulunmadıkları Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca yaptırılan inceleme sonucuna gŖre tespit edilir. İncelemede, odanın ūye sayısı, gelir durumu, odada alıŖan personelin sayı ve nitelik yŖnŪnden yeterlilikleri, odanın kurulu bulunduğu il ya da ilçenin çevresindeki ticaret sicili memurluklarına olan uzaklığı ile yerel yŖnetim ve yargı birimlerinin kurulu olup olmadığı dikkate alınır.

Ticaret sicili memurluklarının gŖrev alanı odaların kuruldukları il yada ile ile sınırlıdır. Ancak, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ticaret sicili memurluklarının gŖrev alanlarını oda olmayan yada oda olup da yeterli teŖkilatı olmayan il ve ilçeleri de içine alacak biçimde geniŖletebilir.

B) TeŖkilat:

Madde 2 – (DeđiŖik : 29/7/1998-98/11548 K.)

Ticaret sicilinin yŖnetimi, ilgili oda yŖnetim kurulunun teklifi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın uygun gŖrŖŖŪ ve oda meclisinin onayı ile atanan bir sicil memuruna aittir. Sicil memurluğunun iŖ hacmine gŖre, aynı usulle yeteri kadar yardımcı gŖrevlendirilir.

Yardımcılar arasındaki iŖ bŖlŪmŪ, memurluđun iŖ yođunluđu dikkate alınarak ticaret sicili memuru tarafından yapılır. Ticaret sicil memurluđundaki imzaya yetkili personelin imza sirkŪleri Bakanlıđa gŖnderilir. Ticaret sicili memuru iŖlerin aksamaması için gereken tedbirleri alır.

(1) *Bu nizamnamenin adında ve maddelerinde geçen "...Nizamname..." ibaresi, 29/7/1998 tarih ve 98/11548 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla "...TŪzŪk.." olarak deđiŖtirilmiŖ ve metne iŖlenmiŖtir.*

Herhangi bir nedenle memur veya yardımcılardan hiçbirisinin bulunmaması halinde oda meclisinin kararıyla bu görevi yürütebilecek niteliklere sahip oda personelinden biri vekaleten görevlendirilerek durum yazılı olarak derhal Bakanlığa bildirilir. Ancak, vekalet görevi altı aydan fazladevam edemez. Bu süre içinde ticaret sicili memuru ve/veya yardımcıları atanmaz ise 1 inci madde hükümlerine göre işlem yapılır.

Ticaret sicili memuru ile yardımcılarının görevlerinden alınmalarında da atanmalarındaki yöntem uygulanır.

Ticaret sicili memurluğunca tescil faaliyetlerinin sürdürülmesi sırasında ihtiyaç duyulacak gerekli diğer personel ile malzeme ve demirbaşlar oda yönetimince sağlanır.

C) Sicil memurlarının ehliyet şartları:

Madde 3 – (Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.)

Ticaret Sicili memur ve yardımcıları, ilgili ticaret ve sanayi odası veya ticaret odasının yapacağı sınav sonucu başarılı olanlar arasından seçilir. Sınava katılanlarda aranacak genel ve özel şartlar ile sınavın şekli ve sınavla ilgili diğer esaslar hakkında Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları, Türkiye Ticaret Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Personel Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

İllerde görevlendirilecek ticaret sicili memurlarının tercihan hukuk fakültesi mezunu, bulunamadığı takdirde siyasal bilgiler, iktisat, maliye, işletme, kamu yönetimi, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri veya aynı nitelikte en az 4 yıllık eğitim veren yüksek okul mezunları arasından: ilçelerde görevlendirilecek ticaret sicil memurlarının ise, en az lise ve dengi okul mezunları arasından seçilmeleri esastır. Yardımcılar için de aynı nitelikler aranır.

Ç) Nezaret ve murakabe:

Madde 4 – (Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.)

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, ticaret sicili memurluklarının faaliyetlerini her zaman denetlemeye ve gerekli tedbirleri almaya yetkilidir. Memurluklar, Bakanlıkça alınması istenen tedbir ve talimatlara uymakla yükümlüdür.

Bakanlık sözü edilen denetimi Bakanlık müfettişlerine veya kontrolörlere yaptırır. Ancak, Bakanlık gerektiğinde 5590 sayılı Kanununun 80 ve 81 inci maddeleri kapsamında olmayan ön araştırma niteliğindeki işleri Bakanlık İç ticaret Genel Müdürlüğünde ve il sanayi ve ticaret müdürlüklerinde görevli personele de yaptırabilir.

D) Sicilde çalışanların tabi olacağı hükümler:

Madde 5 – (Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.)

Ticaret sicili memurluklarında görevli sicil memuru ve yardımcıları ile diğer personelin özlük işlemlerinde oda çalışanlarının tabi olduğu mevzuat uygulanır.

Ticaret sicili memuru ve yardımcıları ile diğer personel, görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Devlet memuru gibi cezalandırılırlar ve bunlara karşı işlenmiş suçlar Devlet memurlarına karşı işlenmiş sayılır.

E) Sicil memurunun murakabe yetkisi:

Madde 6 – (Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.)

Sicil memur yardımcıları ile memurlukta çalışan diğer personelin birinci sicil amiri ticaret sicili memuru, ikinci sicil amiri oda genel sekreteridir. Ticaret sicili memurunun birinci sicil amiri oda genel sekreteri, ikinci sicil amiri oda yönetim kurulu başkanıdır.

F) Sicil memurunun vereceği teminat:

Madde 7 – (Mülga:29/7/1998-98/11548 K.)

G) Teminata mütaallik hususlar hakkında Talimatname:

Madde 8 – (Mülga) 29/7/1998-98/11548 K.)

H) Sicil muamelelerinin tabi olduğu hükümler:

Madde 9 – Ticaret siciline ait bütün muamele ve işler ve hususiyle tescil, tadil ve terkinler Türk Ticaret Kanunu ile diğer kanunlar ve bu Tüzük hükümlerine göre yapılır.

Tescil, bir vakıanın sicile geçirilmesi; tadil, sicile yazılmış bir vakıadaki değişiklik dolayısıyla sicildeki kayıtların değiştirilmesi ve düzeltilmesi; terkin ise sicile yazılmış olan bir vakıanın ortadan kalkması veya sona ermesi sebebiyle ona ait kayıtların silinmesidir.

(Ek : 29/7/1998 - 98/11548 K.) Ticaret sicili memurunun vereceği tescil, tadil ve terkinle ilgili kararlara karşı tebliğden itibaren sekiz gün içinde sicilin bulunduğu yerdeki ticari davalara bakmakla görevli Asliye Hukuk Mahkemesine dilekçe ile itiraz edilebilir.

İ) Sicildeki kayıtların eksiksiz oluşu ve düzeltmeler:

Madde 10 – Kayıtlar, itinalı ve okunaklı olarak yazılır. Satırlar arasına yazı yazmak veyahut kimyevi veya mihaniki vasıtalarla düzeltmeler yapmak yasaktır.

Dikkatsizlikten doğan yanlışlıklar, yanlış sözlerin okunabilecek tarzda ve tek çizgi ile çizilmesi ve doğru olan şeklin aynı satırlar hizasından başlayarak ticaret sicili esas defterinin 11 inci sütununa yazılması yoluyla düzeltilir. Düzeltmeler sicil memurunun imzasıyla tasdik edilir.

Sicile kayıt düşürüldükten sonra anlaşılan yanlışlar yeni bir kayıt tesisi yoluyla düzeltilir ve 11 inci sütuna yazılacak bir yazı ile yeni kayda atf yapılır. Yanlış olarak bir kırmızı çizgi çizilmiş olması halinde bunun üzeri ufak siyah çizgilerle amudi olarak çizilerek, yanlış olarak siyah çizgi çizilmiş olması halinde de aynı şekilde kırmızı çizgiler çizilerek hatalı çizgiler hükümsüz hale getirilir ve 11 inci sütuna bu düzeltme yazılır.

J) Aleniyet:

Madde 11 – Merkez ticaret sicilindeki yazıları ve tescil muamelelerinin dayandığı dilekçe, beyanname, senet, vesikalar ve ilanların yayımlandığı gazeteler gibi dairede saklanan bütün vesikaları inceleyebileceği gibi bunların tasdikli örneklerini de isteyebilir. (T. Ticaret K. 37 fıkra: 2).

Bir vakıanın sicilde kaydı bulunup bulunmadığını gösteren tasdiknameler dahi istenebilir.

(Son fıkra Mülga: 29/7/1998-98/11548 K.)

J) Harç mükellefiyeti:

Madde 12 – Sicil memurundan harca tabi herhangi bir istekte bulunan yahut bir örnek isteyen kimse kanuni harcı ödemedikçe isteği üzerinde hiç bir muamele yapılamaz. **(Ek cümle: 29/7/1998 - 98/11548 K.)** Re'sen yapılan tescil, tadil ve terkinler harç alınmaksızın da yapılır, ancak, bu işleme ait harç 492 sayılı Harçlar Kanununun 126 ncı maddesi hükmüne göre tahsili için ilgili mal müdürlüğüne bildirilir.

Harcın tamamıyla ödenmemiş olmasına rağmen harca bağlı muameleyi yapmış veya örneği vermiş olan sicil memuru, haredan mükellef ile beraber müteselsil olarak mesul tutulur (Harclar Kanunu 118).

(Ek : 29/7/1998 - 98/11548 K.) Türk Ticaret Kanununun 26 ncı maddesinin ikinci fıkrası hükmü uyarınca odaya aktarılan gelir, ticaret sicili hizmetlerinin geliştirilmesi ile ticaret sicil memurluklarının kendi bünyesi içinde ve ülke çapında geliştirilmesi, ticaret sicil memurlukları ile bunların ilgili buldukları kurum ve kuruluşlar arasındaki sürekli bilgi akışının sağlanması amacıyla yapılacak yatırım ve harcamalarda kullanılır.

İKİNCİ FASIL

Tescil

BİRİNCİ KISIM

Tescil mükellefiyeti ve ticari işletme

A) Hakiki ve hükmi şahısların unvan ve işletmelerini tescil ettirme mükellefiyeti.

Madde 13 – Hakiki veya hükmi şahıs olan her tacir, bir ticaret unvanı seçmeğe ve kullanmaya, işletmesini ve unvanını ticaret siciline tescil ettirmeğe mecburdur.

Bir amme hükmi şahsına ait olupta hükmi şahsiyeti bulunmayan işletmeler dahi bir unvan seçip kullanmaya mecbur oldukları gibi bu işletmelerin ve unvanlarının onların sahipleri olan hükmi şahıslar tarafından tescil ettirilmesi de mecburidir.

Donatma iştirakleri de işletmeyi ve kullanacakları unvanı tescil ettirmeğe mecburdurlar.

Tescil ettirme mükellefiyeti işletmenin açıldığı günden itibaren 15 gününde yerine getirilir. (Türk Ticaret K. 42 fıkra 1).

B) Ticari işletme:

1. Tarifi:

Madde 14 – Türk Ticaret Kanununun 12 nci maddesinde tarif edilen ticarethane veya fabrikalar ile 13 üncü maddesinde tarif edilen ticari şekilde işletilen diğer müesseseler ticari işletmedir.

Bir gelir sağlamayı hedef tutmayan veya devamlı olmayan faaliyetlerle Türk Ticaret Kanununun 17 nci maddesinde tarif edilen esnaf faaliyeti sınırlarını aşmayan faaliyetler ticari işletme sayılmaz.

II. Esnaf işletmelerine ait kararnamelelerin ticari işletme mefhumuna tesiri:

Madde 15 – İcra Vekilleri Heyetince Türk Ticaret Kanununun 1463 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmüne dayanılarak esnaf sayılması gerekli sanat ve ticaret erbabının yıllık gayrisafi gelirleri hakkında kararnamele çıkarıldığı takdirde, o kararnamelelerde gösterilecek miktarlardan fazla yıllık gayrisafi geliri olup sözü geçen kararnamelelerde gösterilen işleri yapanlar işletmelerini ve unvanlarını tescil ettirmeğe mecburdurlar.

Kararnamenin mer'iyete girdiği tarihte henüz bir yıllık olmıyan işletmelerin o tarihe kadar elde ettikleri gayrisafi gelirin miktarı esas tutulur. Bir yılıngeçmesinden önce kararnamede gösterilen miktardan fazla gayrisafi gelir elde edilirse tescil mükellefiyeti başlar.

C) İşletmelerin tescilinde gösterilecek cihetler:

Madde 16 – İşletmenin tescilinde işletmenin hakiki veya hükmi şahsa ait olduğu veya donatma iştirakinden ibaret bulunduğu ve hükmi şahsa ait ise o hükmi şahsın kanuni şekli ve ticaret şirketlerine ait işletmeler hariç işletmenin kuruluşuna mütedair kararın veya esas mukavele hükmünün neden ibaret olduğu, negibi işlerle uğraştığı veya uğraşacağı, işletmenin yerinin açık adresi ve şayetvarsa işletmeden kullanılan (Ticaret unvanından başka) adların neler olduğu ve işletmede kullanılan ihtiralar, markalar yahut imtiyazlara veyahut model ve resimlere ait resmi vesikaların ve bu unsurlara ilişkin devir vesikaları varsa onların numarası, tarihi ve bunları veren makam veya şahıs ve bunları tasdik eden makam ve şayet işletme konusu itibariyle bir ruhsatı veya izni icap ettiriyorsa buna ait vesikanın tarihi ve numarası ve bunu veren, makamın adı kaydolunur.

İşletme sahibinin velayet ve vesayet altında bulunması veyahut kendisine bir müşavir tayin edilmiş olması gibi ehliyeti ilgilendiren haller ve veli, vasi veya müşavirin kimler olduğu tescil edilir. Bu durumların sonradan meydana gelmesihalinde de hüküm aynıdır.

İKİNCİ KISIM

Ticaret Unvanı

A) Unvanın unsurları:

I. Hakiki şahıslarda:

1. Umumi olarak:

Madde 17 – Hakiki şahıs olan tacirlerin ticaret unvanı, onların ad ve soyadlarından meydana gelir. Ad ve sayadı kısaltılmaksızın bütün harfleriyle yazılır.

Ticaret unvanına onu aynı sicil dairesinde daha evvel tescil edilmiş olan unvanlardan açıkça ayırt etmeğe yarayan ve aşğıdaki maddede gösterilen esaslara uygun bulunan ilavelerin yapılması mecburidir.

Tacir herhangi bir karışma ihtimali olmasa dahi ad ve soyadına aşğıdaki maddede gösterilen esaslara uygun ilaveler yapabilir.

Gerek ikinci fıkra, gerekse üçüncü fıkra uyarınca ad ve soyadına ilave edilmiş olan sözler, ticaret unvanının unsurlarındandır.

2. İlavelerin şartları:

Madde 18 – Bir Tacirin unvanını meydana getirmek üzere ad ve soyadına yapacağı ilavelerin tacirin hüviyeti veya işletmenin genişliği ve ehemmiyeti yahut mali durumu hakkında üçüncü şahıslarda yanlış bir kanaat meydana gelmesine yer verebilecek mahiyette veya gerçeğe yahut amme intizamına aykırı olmaması şarttır. Yapılacak ilaveler, işletmenin gerçek mahiyetini gösteren veya unvanda anılan kimsenin gerçek hüviyetini belirten sözler olabileceği gibi bu fıkranın ilkkısımındaki şartlara uygun muhayyel adlar dahi olabilir.

Tek başlarına ticaret - yapan hakiki şahıslar, ticaret unvanlarına bir şirketin mevcut olduğu zannını uyandırabilecek ilaveleri yapamazlar.

Türk Ticaret Kanununun hükümlerine uygun bir şirket mevcut olmadıkça bir işletmenin unvanına birden fazla hakiki şahsın adı veya soyadı konulamaz.

(Türk), (Türkiye), (Cumhuriyet), ve (Milli) kelimeleri, bir ticaret unvanına ancak İcra Vekilleri Heyeti kararıyle konabilir (T. Ticaret K. 48).

II. Hükmi şahıslarda:

1. Ticaret şirketlerinde:

Madde 19 – Kollektif şirketin ticaret unvanının bütün ortakların veya hiç olmazsa ortaklardan birinin ad ve soyadı ile ortada şirket münasebeti bulunduğu ve şirketin kollektif olduğunu gösterecek sözleri ihtiva etmesi şarttır.

Adi veya sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin unvanı, komandite ortaklardan hiç olmazsa birinin ad ve soyadı ile ortada şirket münasebeti bulunduğunu ve şirketin adi veya sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket olduğunu gösteren sözlerden meydana gelir. Bu şirketlerin unvanlarından komanditer ortakların ad ve soyadlarının bulunması yasaktır. (T. Ticaret K. 44).

Limited, Anonim ve Kooperatif şirketler, işletmelerinin ne işle uğraştığı gösterilmek ve 18 inci madde hükmü yerine getirilmek şartıyla ticaret unvanlarını serbestçe seçebilirler. Bunların unvanlarında (Limited şirket), (Anonim şirket) ve (Kooperatif) kelimelerinin bulunması şarttır. Unvanlarında hakiki bir şahsın ad veya soyadı bulunduğu takdirde, şirket nevini gösteren sözler, remizle veya kısaltılmış olarak yazılamaz (T. Ticaret K. 45).

2. Diğer hükmi şahıslara ait işlemlerde ve donatma iştirakinde:

Madde 20 – Gayesine varmak için bir ticari işletme işleten (umumi menfaata hadim dernekler hariç) derneklerle tesislerin ve Vakıflar Kanunu hükümlerine tabi mühlak vakıfların, kendi kuruluş kanunları gereğince hususi hukuk hükümleri dairesinde idare edilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, Vilayet ve Belediye gibi amme hükmi şahısları tarafından kurulan ve hükmi şahsiyeti bulunan işletmelerin ticaret unvanları, kendi adlarının aynıdır. (T. Ticaret K. 46 ve 18 fıkra 1).

Umumi menfaate hadim derneklerin işlettikleri hükmi şahsiyeti bulunmayan ticari işletmeler ile devlet, vilayet ve belediye gibi amme hükmi şahısları tarafından işletilen ve hükmi şahsiyeti bulunmayan ticari işletmelerin unvanları kendilerini işleten hükmi şahsın adı ile işletme konusunu gösteren sözlerden meydana gelir (Türk Ticaret K. 18)

Umumi menfaate hadim bir dernek tarafından işletilen ve fakat hükmi şahsiyeti bulunan bir işletmenin unvanı dahi yukarıki fıkra hükmüne tabidir.

Donatma iştirakinin ticaret unvanı, müşterek donatanlardan hiç olmazsa birisinin ad ve soyadından ve donatma iştiraki bulunduğunu gösteren sözlerden meydana gelir. Soyadları ile gemi adının tam olarak yazılması şarttır. (T. Ticaret K.46).

Donatma iştiraklerinin tescilinde Türk Ticaret Kanununun 951 inci maddesinin 2 nci fıkrasındaki esaslar dahi gözönünde bulundurulur.

Yukarıki madde ile bu maddede tanzim olunan ticaret unvanları hakkında 17 nci maddenin 2, 3 ve 4 üncü fıkraları ile 18 inci madde hükümleri de tatbik olunur. Bu unvanlar içinde bulunan hakiki şahısların ad veya soyadlarının kısaltılmadan yazılması mecburidir. Şu kadar ki, donatma iştiraklerinde unvana dahil olan hakiki şahısların öz adları kısaltılarak yazılabilir. (Türk Ticaret K.47, 43, 48).

B. Unvanların tescilinde verilecek imza örnekleri:

Madde 21 – Tacir olan hakiki şahısların tescil dilekçesiyle birlikte notere tasdik ettirilmiş unvanlarını ve unvanları altına atacakları imzayı sicil memuruna vermeleri mecburidir. Tacir olan hükmi şahısların veya tacir sıfatını kazanması mümkün olmayan Devlet, vilayet, belediye ve amme menfaatine hadim dernek gibi hükmi şahıslara ait işletmelerin unvanlarının tescilinde, hükmi şahısların temsilcilerinin ve ayrıca tacir olmayan hükmi şahıslara ait işletmeler adına imzaya salahiyyətli kimselerin imzaları notere tasdik ettirilip tescil dilekçesiyle beraber sicil memuruna verilir. (T. Ticaret K. 42).

Notere tasdik ettirilecek imzaların en az üç defa atılmış olması şarttır. Sicil memuru, dahi fazla sayıda imzanın tasdik ettirilerek kendisine verilmesini isteyebilir.

C) Bir kimsenin birden fazla işletmeye sahip olması halinde unvan:

Madde 22 – Bir kimsenin aynı sicil memurluğunun iş çevresinde, uğraştığı işler birbirinden ayrı olan iki veya daha çok ticari işletmesi bulunduğu takdirde, her işletme ve her işletme dolayısıyla ticaret unvanı, ayrı ayrı tescil olunur.

Bir kimsenin başka başka sicil memurluklarının iş çevrelerinde, uğraştığı işler birbirinden ayrı ticari işletmeleri bulunması halinde dahi hüküm aynıdır.

D) İşletme adı:

Madde 23 – İşletme sahibini hedef tutmaksızın doğrudan doğruya işletmeyi tanıtmak ve benzer işletmelerden ayırt etmek maksadiyle ad kullanan işletme sahipleri, bu adları tescil ettirmeğe mecburdurlar.

Adın tescilinde onu meydana getiren sözlerin aynıyle sicile yazılması şarttır.

İşletme adına aynı sicil dairesinde daha önce tescil edilmiş bulunan unvanlardan onu açıkça ayırt etmeğe yarayacak ilavelerin yapılması mecburidir. (T.Ticaret K. 55, 43 fıkra: 2).

Ticaret unvanına ilave olarak kullanılan işletme adları ticaret unvanı hakkındaki hükümlere tabidir. (T. Ticaret K. 48)

ÜÇÜNCÜ KISIM

Tescilin şartlarına ait umumi hükümler

A) Tescilin isteğe dayanması ve isteğin şekli:

Madde 24 – Vakıaların tescili dilekçe ile istenir. Re'sen veya ilgili makamın bildirilmesi üzerine tescil, kanun veya tüzükte bunu emreden açık bir hüküm bulunmasına bağlıdır.

Tescil isteğini bildiren dilekçeler altındaki imzaların notere tasdik ettirilmemiş olması halinde sicil memuru bunları dosyasında bulunan veya dilekçe ile beraber verilen tasdikli imzalarla karşılaştırır ve lüzum gördüğü takdirde dilekçe altındaki imzanın da notere tasdik ettirilmesini ister. (T. Ticaret K.31).

B) İsteğe bulunanın vereceği beyanname:

Madde 25 – Hakiki şahısların unvanlarının ve işletme adlarının tescili istekleri hariç, diğer tescil isteklerinde tescil edilecek cihetlerin sicile geçirilmesi gereken şeklinin hususiyle kolektif şirketin tesciline ait beyanname Türk Ticaret Kanununun 157 nci maddesinin son fıkrasında yazılan, anonim şirketlerin tescilinde 300 üncü maddesinde gösterilen ve limited şirketlerin tescilinde de 511 inci maddesinde yazılı cihetlerin neden ibaret olduğunu gösteren bir beyanname dahi tescil dilekçesiyle beraber sicil memuruna verilir. Memur, kanun ve tüzük hükümlerinin tatbikındabir yardımcı olmak üzere bu beyannameyi de gözönünde bulundurur. Uygun gördüğü hallerde memur beyanname olmaksızın dahi gerekli muameleyi yapabilir.

C) Tescilin zamanı ve şekline ait unsurlar:

Madde 26 – Tescilin şartlarının yerine getirilmiş bulunduğu anlaşılır anlaşılmaz tescili gerekli vakıa sicile tescil olunur.

Tescilde, tescil tarihi, kaydın sicil sıra numarası ve memurun sicil sıra numarası ve imzası bulunur.

Esas sicile yazılacak bütün diğer yazılar ve şerhler hakkında da aynı hüküm tatbik olunur.

Ç) Tescil edilecek cihetlerin nerelerde bulunduğu ve deliller:

Madde 27 – Herhangi bir vakıanın tescil edilebilmesi, kanun veya bu Tüzük ile gösterilmiş olmasına bağlıdır. Ticaret siciline geçirilecek bütün kayıtların ve sicildeki değişikliklerin ve kayıt silme muamelelerinin delile dayanması esastır.

Delil olarak verilen vesikalarla isteklere ait dilekçelerin verilmiş olduğunu gösteren bir makbuz sicil memurundan istenebilir. Bu makbuz vesikaların tarihi, varsa numarası, mahiyetleri ile dilekçenin tarihi ve neye ait olduğu kısaca yazılır.

Bir vakıanın veya onun sona ermiş veya değişmiş olduğunun veyahut sicile ait diğer durumların ispatı maksadiyle aynı sicil memurluğunun başka bir unvana ait dosyasında bulunan herhangi bir vesikanın delil gösterilmesi mümkündür. Bu halde, sicile o vesikanın bulunduğu dosyanın numarası ile dosyadaki sıra numarası dahi yazılır.

Hükmi şahısların temsili hakkındaki hükümler mahfuz kalmak kaydıyla sicil memuruna karşı temsilci sıfatıyla herhangi bir beyanda veya istekde bulunan kimsenin, imzası noterce tasdikli bir salahiyet vesikası (Vekaletname) vermesi şarttır. Sicil memurluğuna bir salahiyet vesikası vermiş bulunan kimsenin diğer bütün beyan ve istekleri için bunlar vesika ile verilmiş bulunan salahiyetlerin sınırı içinde kaldıkça ayrıca bir vesika vermesine ihtiyaç yoktur.

D) Memurun inceleme mükellefiyeti ve tescil isteğinin reddi hali:

1. Umumi olarak:

Madde 28 – Sicil memuru, tescili istenilen vakıanın tescili için kanun ve tüzüğün derpiş ettiği bütün şartların yerine getirilmiş olup olmadığını re'sen araştırır. Memur, tescil edilecek vakıaların gerçeğe uygun olup olmadığı veya üçüncü şahıslarda yanlış düşünceler uyandırabilecek mahiyette bulunup bulunmadığı veyahut amme intizamını aykırı olup olma-

dığı cihetlerini ve hükmi şahısların tescilinde şirket mukavelesinin kanunun emredici hükümlerine aykırı bulunup bulunmadığını ve kanunun esas mukaveleye yazılmasını mecburi kıldığı bütün cihetleri ihtiva edip etmediğini bilhassa araştırmakla mükelleftir.

Memurun yaptığı inceleme sonunda kanunun veya Tüzüğün tescil için aradığı şartlardan bazılarının eksik olduğunu anlaması halinde bunları yazı ile ilgiliye bildirmesi ve bu cihetlerin kanuna veya Tüzüğe uygun bir şekilde konulması veya şartlara ait eksiklerin veya delillerin tamamlanması için uygun bir mehil vermesi lazımdır. Bu mehilin memurun takdirine göre bir veya bir kaç defa uzatılması mümkündür. Verilen veya ihtiyaca göre uzatılan mehil içinde durum kanuna veya Tüzüğe uygun bir hale getirilmemiş veya deliller tamamlanmamış olduğu takdirde tescil isteği red olunur. Aşağıdaki madde hükmü mahfuzdur.

II. Tahkikat sonunda:

Madde 29 – (Değişik: birinci fıkra : 29/7/1998 - 98/11548) Herhangi bir işletmenin veya unvanının tescilini isteyen gerçek veya tüzel kişiyle yetkili kıldığı diğer kişilerden (ticaret şirketleri dahil) sicil memurunca tescil dilekçesi ve imzalara ait belgelerden ayrı olarak taahhütname istenir. Taahhütnamede: işletmenin unvanı, sermayesi, açık adresi, işletmenin açılış tarihi ve bu tarih- teki gerçek faaliyetinin konusu açıkça gösterilir. Taahhütnamenin altına içerdiği bilgilerin doğru olduğu, aksine tespit yapılması durumunda sorumluluğun tahhütnameyi imzalayan kişi yada kişilere ait olduğu notu düşülerek imzalanır. Sicil memuru dilekçe ve taahhütnamede yer alan hususların doğru olup olmadığını tespit bakımından memurluk veya oda personeline inceleme yaptırabilir. Dilekçede bildirilen işletme konularından bir kısmının gerçekten faaliyete geçmediğinin anlaşılması tescil isteğinin reddine sebep olamaz.

Memur, lüzum gördüğü hallerde ticaret odası tarafından veya müddeiumumilik ve emniyet teşkilatı tarafından, işletmenin durumu ve sahibinin mali durumu hakkında gizli tahkikat yaptırıp bu tahkikatın neticesinde işletmenin dilekçede bildirilen durumda bulunmadığına veya sahibinin mali durumunun işletmenin gerçekten faaliyete geçtiği kısımlar itibariyle böyle bir işletmeyi işletmeğe elverişli olmadığına kanaat getirdiği takdirde tescil isteğini red eder. (T. Ticaret K. 34 fıkra 1, 2 ve 3).

Anonim şirketlerin kuruluşlarında esas mukavelelerinin ve kuruluş sırasında tescili gerekli diğer cihetlerin, anonim şirket mukavelelerinin değiştirilmesinde ve hususiyle sermayelerinin artırılmasında ve azaltılmasında mukavelelerin değiştirilmesine ait kararların ve tescili gerekli diğer cihetlerin tesciline ait isteğin mukavele şartları veya muamelelerin kanunun emredici hükümlerine aykırı veya eksik olması yahut mukaveleler üzerinde notere imza tasdiki muamelesinin yaptırılmaması sebebiyle muteberlik şeklinin yerine getirilmemiş bulunması gibi esasa ait sebeplerden dolayı kanuna uygun görülmemesi halinde memur, isteği doğrudan doğruya reddeder.

Diğer hallerde yukarıki madde hükmü tatbik olunur. (T. Ticaret K.34 fıkra 2, 279, 300, 390, 395, 398 fıkra 5).

III. Tescil isteğinin reddi veya muamelede eksiklik bulunması hallerinde verilecek kararlar ve tebliği:

Madde 30 – Sicil memuru, tescile ait bir istekte tamamlanması gerekli eksiklikler gördüğü veya isteğin kısmen veya tamamen reddi gerekli bulunduğu takdirde bunun hakkındaki kararını, tescil isteğine ait dilekçeye ekleyeceği bir kağıt üzerine yazar. Kararda; dilekçenin tarihi, dilekçeyi verinin ad ve soyadı ve sıfatı (Temsilci, işletme sahibi, vasi) ve isteğin konusu ile reddin sebepleri ve karar tarihi açıkça gösterilir. Bu kararı memur imzalar ve dairenin mühürü ile mühürler.

(Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.) Tescil isteğinin kısmen veya tamamen reddine ilişkin karar, dilekçeyi veren ilgiliye 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ olunur. Bu kararın imza karşılığında sicil dairesinde elden verilmesi de tebliğ hükmündedir.

E) İlgililer:

1. Umumi olarak:

Madde 31 – Tescil, ilgililer veya yetkili temsilcileri ile hukuki halefleri tarafından istenir.

İlgilinin kim olduğunu kanun veya bu Tüzük hükmü bildirir.

İlgililer, tacirin hakiki şahıs olması halinde kendisi veya akidle kendisine yetki verilmiş temsilcisi, tacirin hükmi şahıs olması halinde ise onun yetkili üyeleri veya yetkili temsilcileridir.

Bir vakıanın tescilini istemeğe bir kaç kimse mecbur veya yetkili olduğu takdirde kanunda aksine hüküm bulunmadıkça bunlardan birisinin istekte bulunması kafidir. (T. Ticaret K. 30).

Kolektif veya komandit şirketlerde şirket mukavelesinin tescili kurucuların hepsi tarafından, Anonim ve Kooperatif şirketlerde ise kuruculardan şirketi temsil yetkisini haiz olanlardan birisi ve şayet kuruculardan hiç birisi şirketi temsil yetkisini haiz değilse İdare Meclisi, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin tescili ise komandite ortakların birisi Limited Şirketlerde müdür tarafından istenir.

Kolektif ve komandit şirketlerin esas mukavelelerinin değişmiş şekillerinin sicil memuruna verilmesi ve tescili gerekli cihetler varsa bunların tescilinin istenmesi şirketi temsil ile vazifeli olan ortaklara düşer. Kolektif ve komandit şirketlerde ortakların çıkması veya çıkarılması halinde geri kalan ortaklar tescil isteğinde bulunurlar.

Tasfiye memurlarının esas mukavele ile tayini halinde bütün kurucular, ortakların kararı ile tayini halinde ortaklardan birisi, mahkeme kararı ile tayini halinde tasfiye memurlarından birisi, bütün ortakların kanun hükmünce tasfiye memuru sayıldıkları hallerde ise bunların hepsi veya hususi kanunlarında gösterilmiş olan tasfiye memurları tescil isteğinde bulunur.

Derneklerin veya amme hükmi şahıslarına ait olan ve hükmi şahsiyetleri bulunmayan işletmelerin ticaret sicili işlerine ait istekler, işletme sahibi hükmi şahsın temsilcisi veya temsilcilerinden birisi tarafından yapılır.

II. Hususi hallerde imza:

Madde 32 – Hakiki bir şahsa ait olan işletmenin ölmüş bulunan sahibi veya bir kolektif veya komandit şirketin ölmüş bulunan ortağı yerine mirasçılarının isteği imzalamaları gerektiği takdirde (T. Ticaret K. 192 fıkra 2, 267) onlar yerine vasiyeti tenfiz memuru, mirası tasfiye memuru yahut hadisenin hususiyetlerine göre salahiyyetli oldukları kabul edilmesi gerekli bulunan diğer temsilciler (Medeni Kanununun 581 inci maddesinin son fıkrası) istek dilekçesini imzalayabilir.

Hakiki bir şahsa ait olan bir işletmenin sahibinin ölümü halinde işletmenin faaliyeti sona ermiş olur ve yeniden faaliyete geçmesi umulmazsa sicil memuru mirasçılardan bir tanesinin istekte bulunmasını işletmenin ve unvanın kaydının silinmesi için kafi sayabilir.

III. İşletmenin bulunduğu yerin, aynı sicil çevresinde değişmesi ve şahıslara ait değişiklikler.

Madde 33 – İşletmenin yerinin (Adresinin) aynı sicil memurluğunun çevresi içinde bir yerden diğer bir yere taşınmış olması halinde bu cihetin tescilini, sicildeki kayıtlara göre işletme adına imzaya salahiyyetli olan kimselerden sadece birisi isteyebilir ve sicilde kayıtlı bir kimsenin isim, yurttaşlık yahut ikametgahındaki değişikliklerin tescilini ise o kimse ister.

F) Tescile esas vesikalar hakkında bazı hükümler:

1. Temsilcilerin tescili hali:

Madde 34 – Ticari mümessiller kendilerinin bu sıfatlarını belirten bir sözü ve kendi isimlerini unvana ekleyerek imza ederler. İşletme sahiplerinin ticari mümessil tayinine ait temsil kağıdını kayıt ettirmeleri için verecekleri dilekçelerde temsil kağıdının noterden tasdikli bir örneği ile beraber temsilcinin noter tarafından tasdikli ve temsil olunanın ticaret unvanının altına atılmış imzalarını da sicil memuruna vermeleri şarttır. (Borçlar K. 449).

21 inci maddenin son fıkrası hükmü burada dahi tatbik olunur.

Acentalara müvekkilli adına akit yapma yetkisini veren vesikaların acenta tarafından tescilinin istenilmesinde bu vesika ile beraber yukarıki fıkralarda bildirilen şekilde imza örneklerinin de sicil memuruna verilmesi şarttır. (T. Ticaret K.121 fıkra 2).Tescil, acentanın unvanına ait sahifede yapılır.

II. Vesikaların adlarının tescili ve kararlara ait vesikalar:

Madde 35 – Sicile geçirilen kaydın sonunda tescile esas tutulmuş olan vesikaların neler olduğu teker teker gösterilir ve vesikanın adından başka tarihinin ve varsa numarasının ve resmi makamca tasdikine ait tarih ve numaranın yazılması mecburidir.

Tescil edilecek vakıalar bir hükmi şahsın uzuvlarının verdikleri kararlara veya yaptıkları seçimlere ilişkin ise o uzuvların zabıtnamelerinin yetkili resmi kişiler veya noterler tarafından tasdik edilmiş örneğinin tescil isteğine esas olarak ibrazı lazımdır.

III. Bir Limited şirketin ortağı veya komanditer ortak olan hükmi şahıslara ait vesika:

Madde 36 – Kendi merkezlerinin bağlı olduğu sicil dairesinin iş çerçevesinin dışında bulunan bir komandit şirkete komanditer ortak olarak veyahut bir limited şirkete ortak olarak katılacak ticaret şirketlerinin veya diğer hükmi şahısların, ticaret sicilindeki kayıtlarının memurca tasdikli bir örneğini ve yabancı şirketler için bunu elde etmek mümkün olmadığı takdirde aynı değerde resmi bir vesikayı dahi, katıldıkları limited veya komandit şirketlerin esas mukavelelerinin veya esas mukavelelerinin yeni ortak alınması sebebiyle değiştirilmesine ait metinlerin sicil memuruna verildiği sırada, ibraz etmeleri lazımdır.

IV. Yabancı memlekette tanzim edilmiş resmi vesikalar:

Madde 37 – Yabancı memlekette tanzim edilmiş resmi bir vesikanın tanzim edildiği yer kanununa uygun olduğunun oradaki Türkiye Konsoloslugu veya sair yetkili Türk siyasi memurları tarafından tasdik edilmesi şarttır.

Muahedelerle başka esaslar kabul edilmiş ise onlar tatbik olunur. (Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu 296).

DÖRDÜNCÜ KISIM

Değişikliklerin tescili ve kayıtların silinmesi

Değişikliklerin tescil ettirilmesi ve kayıtların sildirilmesi mükellefiyeti.

Madde 38 – Tescil edilmiş vakıalarda meydana gelecek her türlü değişiklikler dahi tescil olunur. Bir ticaret unvanına ilaveler yapılması veya bu unvanın unsurlarından olan adın yahut soyadının değiştirilmiş bulunması veyahut bir hükmi şahsın esas mukavelesinin tescile ta-

bi hükümlerinin değiştirilmiş olması, bir temsilciye verilen yetkilerin daraltılmış veya genişletilmiş bulunması, bir hükmi şahsın tasfiye haline girmesi yahut bir işletmenin tescil edilmiş olan iş yerini sicilin iş çevresi içinde başka bir yere nakletmesi gibi haller, tescil edilmiş vakıtalarda değişiklik sayılır.

Mahkeme kararı veya idari tasarruf gereğince sicil memurunun resen tescilile mükellef tutulmadığı hallerde, tescil isteğinde bulunmakla mükellef olan ilgililer, mahkeme veyahut idari makam tarafından emredilmiş olan ve işletmelerin idare ve temsillerine ait olan (ihtiyati tedbir kararı sebebiyle meydana gelen değişiklikler ve yahut hususi kanunlar hükmünce idare makamlarının işletmelerin işlerine müdahale edebildikleri hallerde meydana gelecek değişiklikler gibi) değişiklikleri veya tehditleri dahi tescil ettirmekle mükelleftirler.

Tescilin dayandığı hadise veya muameleler tamamen veya kısmen sona erer veya ortadan kalkarsa, sicildeki kayıt dahi tamamen veya kısmen silinir (T.Ticaret K. 33). Şirket mukavelesiyle kendisine temsil ve idare yetkisi verilmiş bulunan kimselerden birisinin bu yetkisinin kaldırılması, bir ticaret unvanına ilave edilmiş olan sözlerin bir kısmının unvandan çıkarılması veya tasfiyenin sona ermesi dolayısıyla bir ticaret şirketinin ortadan kalkması yahut bir işletmenin faaliyetinin sona ermesi gibi sebepler kayıt silme muamelesine esas teşkil eder.

Kanun veya bu Tüzükte başka bir hüküm bulunmadıkça bir kaydın değiştirilmesi veya silinmesi muamelesi tescil hakkındaki hükümlere tabidir. (T. Ticaret K. 33 fıkra 3, 34 fıkra 3.)

BEŞİNCİ KISIM

Müeyyideler

A. Unvan tesciline ait suçların C. Müddeiumumiliğine haber verilmesi:

Madde 39 – Bir unvan ve işletmeyi yahut tescil edilmiş bir unvan veya işletmeye ait değişiklikleri tescil ettirmekle mükellef bulunan kimsenin bu mükellefiyeti kanuni müddeti içinde yerine getirmemiş olduğunu öğrenen sicil memuru, durumu C. Müddeiumumiliğine bildirmeğe mecburdur. (T.Ticaret K.53 fıkra I, 33 fıkra I).

(İkinci fıkra Mülga : 29/7/1998 - 98/11548 K.)

T. Ticaret Kanununun 53 üncü maddesinin 2 nci fıkrası hükmünce açılacak ceza davası sonunda verilecek kararların kesinleşmesinden sonra, sicil memuruna Müddeiumumilerce hemen bildirilmesi mecburidir. Bununla beraber sicil memuru, lüzum gördükçe neticeye Müddeiumumilikten sorabilir.

B. İhtar ve inzibati ceza halleri

I. Tescilin yaptırılmaması:

Madde 40 – Tescilin mecburi olduğu halde kanuni şekilde ve müddeti içinde tescili istenmemiş bulunan bir ciheti öğrenen sicil memuru ilgilileri tayin edeceği uygun bir müddet içinde kanuni mecburiyeti yerine getirmeğe veya tescilden kaçınma için haklı bir sebep bulunduğu iddiasında ise o sebebi açık ve etraflı olarak ve onu isbata elverişli delilleriyle beraber bildirmeğe davet eder ve bu davetin neticesiz bırakılması halinde Türk Ticaret Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen para cezasına mahkûm edilebileceğini de ihtar eder.⁽¹⁾

(Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.) Konu ile ilgili sicil memurluğu yazısı ilgiliye 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir.

İlgilinin cevabı için memur tarafından verilecek müddet, hadisenin hususiyetleri ve ilgilinin adresi gözönünde tutularak tayin olunur.

Memur tarafından verilen müddet için de gerekli istekte bulunmayan ve kaçınma sebeplerini de bildirmeyen kimsenin T.Ticaret Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası hükmünce cezalandırılması memur tarafından hakime teklif olunur.

Hakimin T. Ticaret Kanununun 35 inci maddesinin 3 üncü fıkrası hükmünce tescili emretmesi halinde tescil muamelesi re'sen yapılır ve gerekli harcın ilgiliden alınması için durum salahiyetli vergi dairesine bildirilir. **(Ek cümle : 29/7/1998 - 98/11548 K.)** Re'sen yapılacak tescillerin ilanı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ücretsiz yayımlanır.

Hakimin re'sen emreden kararının temyizi halinde sicil memuru tescili, kararın kesinleşmesine kadar durdurur.

Sicil memuru hakimin T.Ticaret Kanununun 35 inci maddesi hükmünce vereceği kararlara karşı bu kararların kanuna veya usule uygun olmadığı kanaatında bulunduğu takdirde bunları temyiz etmeye mecburdur.

Hakimin re'sen tescilini emrettiği bir vakıanın tescile tabi bütün cihetleri hakkında gerekli bilginin mevcut olmaması halinde, memur, eldeki bilgilere göre tescili yapmakla beraber, yukarıki hükümler uyarınca bu cihetleri bildirmesini ilgiliye ihbar eder ve ihbar neticesiz kaldığı takdirde hakime ceza teklifinde bulunur. 42 nci madde hükümleri mahfuzdur.

II. Değişikliklerin kayıt ettirilmemesi ve kaydın sildirmemesi halinde yapılacak muamele:

Madde 41 – Tescil edilmiş olupta gerçeğe uygun olmıyan bir kaydı veya üçüncü şahıslarda yanlış bir düşünce uyandıracak mahiyette veya amme intizamına aykırı olan yahut tescil edildiği tarihte gerçeğe ve ka-

(1) Bu fıkra yer alan "...iki bin liraya kadar, para cezasına..." ibaresi 29/7/1998 tarih ve 98/11548 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

nuna uygun olduğu halde sonradan meydana gelen değişiklikler sebebiyle ona ait olan kayıtların değiştirilip düzeltilmesi gereken veya sonradan ortadan kalkması dolayısıyla kaydının silinmesi lazım gelen bir vakiayı öğrenen sicil memuru, ilgilileri tayin edeceği uygun bir müddet içinde kanuni mecburiyeti yerine getirmeğe ve bu maksatla gerçeğe veya amme intizamına uygun veya yanlış düşünceler uyandırmayacak bir hale koymağa yahut değişikliğe uğrayan vakiaya ait kaydın düzeltilmesini veya ortadan kalkan vakiaya ait kaydın silinmesini istemeğe ve şayet kaydın silinmesi veya düzeltilmesi isteğinde bulunmaması için haklı bir sebep olduğu iddiasında ise, o sebebi gayet açık ve etraflı olarak ve onu isbata elverişli delillerle beraber bildirmeğe davet eder ve bu davetin neticesiz bırakılması halinde Türk Ticaret Kanunu'nun 35 inci maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen para cezasına mahküm edilebileceğini de ihtar eder. ⁽¹⁾

40 ıncı maddenin 2, 3, 4 ve 7 nci fıkraları burada da tatbik olunur.

Mahkemenin Türk Ticaret Kanununun 35 inci maddesinin 3 üncü fıkrası hükmünce kaydın silinmesini ve düzeltilmesini emretmesi halinde kayıt silme veya düzeltme muamelesi re'sen yapılır. **(Ek cümle : 29/7/1998 - 98/11548 K.)** Re'sen yapılacak tescillerin ilanı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ücretsiz yayımlanır.

Mahkemenin kaydın silinmesini veya düzeltilmesini emreden kararının temyizi halinde sicil memuru, kaydın silinmesini veya düzeltilmesini kararın kesinleşmesine kadar durdurur. (T. Ticaret K. 35, 34 fıkra 3, 33).

(Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.) Ticaret sicili memuru veya ilgili oda tarafından yaptırılan araştırma sonucunda öldüğü anlaşılan gerçek kişi tacirin varislerinin 7201 sayılı Tebligat Kanunu'na uygun olarak yapılan tebligata rağmen verilen süre içerisinde kayıt silme yükümlülüğünü yerine getirmemeleri veya varislerinin saptanamaması veya bunlara ulaşılmasının mümkün olmaması durumunda, ölüm belgesi, veraset ilamı veya ilgili nüfus idaresinin yazısı dikkate alınarak sicil kaydı re'sen silinir.

(Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.) İşini veya işyerini terkettiği yapılan araştırma sonucunda saptanan gerçek kişilerin Maliye Bakanlığı ve ilgili defterdarlıktan kaydının olmadığı veya faaliyette bulunmadığı hususunun belgelendirilmesi halinde sicil kayıtları re'sen silinir.

III. Kanununa aykırı harekette ısrar:

Madde 42 – İnzibati cezaya çarpılmış olan bir kimsenin hükmün kesinleşmesine rağmen kanuni mükellefiyeti yerine getirmemesi halinde 40 ve 41 inci maddelerdeki müddet verilerek ihtara ve mahkemece verilecek inzibati cezaya ait hükümlerin tatbiki, kanuni mükellefiyetin yerine getirilmesine kadar tekrar olunur.

(1) Bu fıkroda yeralan "...ikibin liraya kadar para cezası..." ibaresi 29/7/1998 tarih ve 98/11548 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

IV. İhtar muamelesinin sicile şerh verilmesi:

Madde 43 – Bir kaydın silinmesi veya değiştirilmesini sağlamak üzere 41 inci madde hükmünce sicil memurunun muameleye başlaması halinde bu cihet ve bilhassa tebligatın ilgilinin adresinin bilinmemesi sebebiyle doğrudan doğruya yapılamadığı vakıası ve netice memur tarafından sicile şerh verilir. İhtar ve ceza defteri hakkındaki hükümler mahfuzdur.

ALTINCI KISIM

Üçüncü şahsın baş vurma salahiyeti

Sicil işlerinde üçüncü şahsın başvurusu ve neticeleri:

Madde 44 – Sicil memurunun her hangi bir kararı ve muamelesi (tescil dahil)üzerine her hangi bir şahsi menfaati bulunması bile her üçüncü şahıs, bu kararın veya muamelenin gerçeğe yahut kanuna uygun olmadığını veyahut amme intizamına aykırı veya üçüncü şahıslarda yanlış düşünceler uyandıracak mahiyette bulunduğunu ispata elverişli bir takım cihetleri, sicil memuruna bildirerek, onun dikkatini çekebilir. Bu iddiaların yerinde olduğuna kanaat getirmesi halinde memur, henüz sicil defteri üzerinde bir muamele yapmamış olduğu takdirde işin mahiyetine göre 28 veya 29 uncu maddeyi ve muamele yapmış olduğu takdirde ise 41 inci madde hükümlerini tatbik eder. Şu kadarki Türk Ticaret Kanununun 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmünün tatbiki gereken hallerde memur durumu müddei umumiliğine haber verir ve ceza mahkemesinin kararının kesinleşmesinden sonra 41 inci madde hükümlerini tatbik eder.

Sicil memuru kendisine baş vurmuş olan üçüncü şahsa sözlü veya yazı ile uygun gördüğü sualleri sorabilir. Üçüncü şahıs bunları açıkça cevaplandırmaya mecburdur. Gerekli cevapları vermediği takdirde baş vurmamış sayılabilir.

Sicil memurunun karar veya muamelesinden menfaatına halal gelen üçüncü şahıs umumi hükümler dairesinde mahkemeye başvurabilir.

Üçüncü şahsın başvurusu üzerine sicil memurunun kesin olarak sicile kayıt edilmesinde veya sicildeki kaydın silinmesi veya değiştirilmesinde tereddüde düştüğü cihetler, istek üzerine geçici olarak tescil olunabilir. (Türk Ticaret K. 34 fıkra 3).

YEDİNCİ KISIM

Araştırma ve ihbar mükellefiyetleri

Sicil memurunun araştırma mükellefiyeti ile diğer resmi makamların haber verme mükellefiyeti.

Madde 45 – Sicil memuru, imkan ve teşkilatın müsaadesi nispetinde, tescile tabi işletmelerin sahiplerini araştırmağa ve tescile tabi vakıaların tescilini sağlamağa vakalara uymaz duruma girmiş veya kanuna aykırı bulunan tescilleri araştırarak tesbite mecburdur. **(Ek cümle: 29/7/1998-98/11548K.)** Sicil memuru tescille ilgili hususların araştırılması için odanın diğer personelinden de yararlanabilir.

Bu maksatla, C.Müddeiumumileri, ticaret odaları, vergi makamları vesair resmi makamlar, herhangi bir vakıanın tescili veya herhangi bir vakıaya ait kaydın değiştirilmesi veya silinmesi isteğinde bulunmak mükellefiyetini yerine getirmemiş olanları sicil memuruna haber vermeğe ve ona mükellefiyete esas teşkil eden vakıaları bildirmeğe mecburdur.

Bir ticaret unvanının tescil edilmemesi veya kanun hükümlerine aykırı olarak tescil edilmesi veya kullanılması hallerinde mahkemeler dahi durumu salahiyetli sicil memuruna ve C. Müddeiumumiliğine bildirmeğe mecburdurlar. (T.Ticaret K. 53 fıkra 1).

SEKİZİNCİ KISIM

Sicilin muhtevası hakkında hususi hükümler

A) Sicile geçirilecek şahıslara ait cihetler:

Madde 46 – Unvanının unsurlarına ait hükümler mahfuz kalmak kaydıyla ticaret sicilinde işletme sahibi, ticari mümessil, herhangi bir hükmü şahsın uzvu veya müdürü gibi bir sıfatla yazılacak olan hakiki şahısların soyadlarından başka özadlarının, tabiiyetinin ve ikamet yerinin gösterilmesi lazımdır.

İşletme sahibi olan hakiki şahısların nüfus kütüğüne yazılı oldukları vilayet, kaza, nahiye, köy veya mahalle adlariyle hane numarasının ve nüfus kütüğüne ait cilt ve sahife numaralarının dahi sicilde gösterilmesi mecburidir.

Birinci fıkrada anılan kimseler, tescil dilekçesiyle beraber fotoğraflı nüfus cüzdanlarını sicil memuruna verirler. Memur incelemesini bitirdikten sonra bu nüfus cüzdanını geri verir. Nüfus cüzdanını veren nüfus memurluğunun adı ve cüzdanın tarihi de sicile işaret edilir. Tescil edilen dilekçesinin hakiki şahsın temsilcisi tarafından verilmesi halinde dahi temsil olunan fotoğraflı nüfus cüzdanının ibrazı ve bundan önceki cümlede bildirilen diğer muamelelerle yukarki fıkrada bildirilen tescil muamelesinin yapılması mecburidir.

Yabancılardan nüfus cüzdanı yerine ikamet tezkereleri ve gerektiğinde ayrıca mensup buldukları elçilik veya konsolosluk tarafından verilmiş ve vilayet hukuk işleri müdürlüğüne tasdik edilmiş vesika aranır. Yabancıların ikamet tezkeresi bulunmaması halinde de hüküm böyledir.

Kolektif şirketlerin tescilinde bütün ortakların ve komandit şirketlerin tescilinde komanditelerin fotoğraflı nüfus cüzdanlarının sicil memuruna ibraz edilmesi ve memur tarafından bunların nüfusta kayıtlı oldukları vilayet, kaza, nahiye, köy veya mahalle adları ile defterin hane, cilt ve sahife numaralarının, tescil dilekçesinin arkasına veya buna eklenecek bir kağıda yazılması lazımdır. Ancak bu cihetlerin tesciline ihtiyaç yoktur.

B) İşletme merkezinin sicil dairesinin değiştirilmesi:

Madde 47 – Bir işletmenin diğer bir ticaret sicil memurluğunun iş çevresinde taşınmış olduğu takdirde tescil yani merkez için yetkili olan sicil memurluğunca yeniden yapılır. Bu tescilde, yeni bir tescil için gerekli cihetlerden başka eski merkezin yeri ve sicil numarası ve son tescilin yayınlanmış bulunduğu gazetesinin (Eğer Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi değil ise adı ile beraber) tarih ve numarası ve son tescilden beri meydana gelmiş değişiklikler varsa bunlar gösterilir.

Yeni merkezin bağlı bulunduğu memura verilecek tescil dilekçesine eski merkezin sicilinin son şeklinin tasdikli örneği ve hükmi şahıslarda bundan başka esas mukavelelerin merkeze ait hükümdeki değişikliği gösteren ve varsa diğer değişiklikleri gösteren vesikalarla esas mukavelelerin tasdik edilmiş bir örneği eklenir.

(Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.) İşletmenin eski merkezdeki sicil kaydı, yeni merkeze ait sicil memurluğunun kayıt muamelesinin yapılmış olduğunu bildiren yazısı esas tutularak re'sen silinir. Bu yazıda, yeni merkezdeki tescilin ilan edilmiş olduğu gazetesinin tarih ve numarasının ve ilanının bulunduğu sahifesinin gösterilmesi mecburidir. İşletmenin merkez nakline ilişkin tescilin ilan edildiği Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nin ilgililerce eski merkezin bulunduğu sicil memurluğuna ibraz edilmesi halinde de eski merkezdeki sicil kaydı silinir.

C) Yabancı memleketteki işletme merkezinin Türkiye'ye taşınması:

Madde 48 – Bir işletmenin merkezinin yabancı memlekette Türkiye'ye taşınması halinde tescil isteğine onun yabancı memleket kanununa uygun olarak mevcut bulunduğunu gösteren ve o memleketin ticaret sicili tarafından verilmiş veya sicil teşkilatı yok ise yetkili makamı tarafından verilmiş olan resmi ve yetkili Türk makamlarınca tasdikli bir vesikanın eklenmesi lazımdır. Diğer muameleler merkezi Türkiye'de bulunan işletmenin merkezlerinin tescili hakkındaki hükümlere tabidir. Bu tescil sırasında memur bilhassa işletmenin Türk Kanunu hükümlerince tescilinin mümkün olup olmadığını araştırır.

Merkezi yabancı memlekette Türkiye'ye taşınmış olan bir hükmi şahsın memurlukça tescilinde kuruluşu ait kaideler tatbik olunur. (T Ticaret K. 42).

ÜÇÜNCÜ FASIL

İflaslar ve resen kayıt silmeler

A) İflas:

I. Tescil:

Madde 49 – İflasın iflas memuru tarafından sicil memuruna bildirilmesi üzerine işletmenin durumundaki değişiklik re'sen tescil olunur. Tescilde iflasına açıldığı tarih, saat ve dakika, mahkeme kararının tarihi ve kararı veren mahkemenin adı gösterilir. İflasın ilanından sonra ilanının yayınlandığı gazetesinin adı, tarihi ve numarası da iflas memurunun bildirmesi üzerine sicile yazılır.

Şirketlerin iflasının tescilinde iflas sebebiyle şirketin infisah etmiş bulunduğu da yazılır. (İcra ve İflas K. 166 fıkra 2, T. Ticaret K. 185, 267, 434, 476, fıkra 2, 489 fıkra 3 ve 549).

Alacaklıların iflas idaresi teşkil etmeleri halinde bu idare, kendisine veya kendilerine bırakılmış olan kimseler dahi iflas memurluğu tarafından sicil memurluğuna bildirilir ve bu kimseler memur tarafından re'sen tescil olunur. (İcra ve İflas K. 223).

II. İflasın kaldırılması veya tasfiyenin tatili:

Madde 50 – Mal bulunmaması sebebiyle iflasın tasfiyesinin tatiline karar veren ve bunu ilan eden iflas memuru, durumu gecikmeksizin ticaret sicil memuruna bildirir.

İflas kaldırılır veya masaya ait hiç bir mal bulunmaması sebebiyle tasfiyenin tatiline karar verirse iflas memurunun bildirmesi üzerine sicil memuru re'sen iflası gösteren kaydı siler ve bu yeni durumu tescil eder. (İcra ve İflas K. 166 fıkra 3, 182, 217).

III. İflasın kapanması:

Madde 51 – İflasın kapanmasının iflas memuru tarafından bildirilmesiyle hakiki şahsa ait olan işletmeye ve unvana ait bütün kayıtlar re'sen silinir.

İflasın sebebiyle infisah etmiş olan ticaret şirketlerine ait bütün sicil kayıtları iflasın kapandığının iflas memuru tarafından bildirilmesi üzerine sicil memurunca re'sen silinir. (T.Ticaret K. 33 fıkra 2 ve 29 cümle 2, İcra ve İflas K. 166 fıkra 3, 217 cümle 2 ve 254).

DÖRDÜNCÜ FASIL

Şubeler

A) Şubelerin tescili:

Madde 52 – Merkezi Türkiye'de bulunan ticari işletmelerin şubeleri ve unvanları şubenin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil olunur. Ticaret unvanının ve imza örneklerinin tasdikına ve memura verilmesine ait hükümler burada da tatbik olunur.

Merkezleri Türkiye dışında bulunan ticari işletmelerin Türkiye'deki şubeleri, kendi memleket kanunlarının ticaret unvanına ait hükümleri mahfuz kalmak şartıyla yerli ticari işletmelerin merkezleri gibi tescil olunur. Bu gibi şubeler için ikametgahı Türkiye'de bulunan tam salahiyyətli bir ticari mümessil tayin edilmiş olmadıkça bunlar tescil edilemez. Böyle bir mümessilin azli veya salahiyyətlерinin daraltılması halinde yerine derhal tam salahiyyətli başka bir mümessil tayin edilmediği takdirde şubenin kaydı re'sen silinir.

Merkezi yabancı memlekette bulunan işletmenin Türkiye'de açılacak ikinci ve daha sonraki şubeleri, yerli ticari işletmelerin şubeleri gibi tescil olunur.

Ecnebi anonim ve sermayesi eshama münkasim şirketlerle ecnebi sigorta şirketleri hakkındaki kanunun muvakkatın 7 ile 15 inci maddeleri hükümleri mahfuzdur. (T. Ticaret K. 42 fıkra 3, 4, 5)

Merkezleri yabancı memleketlerde bulunan işletmelerin birinci veya daha sonraki şubelerin tescilinde, her şubeye ayrılmış olan sermaye miktarının da gösterilmesi şarttır. (5887 sayılı Harclar K. 22).

Merkezin bulunduğu yabancı memlekette ticaret siciline karşılık olan herhangi bir resmi teşekkül bulunmadığı takdirde, ibrazı gerekli ticaret sicili kaydının örneği yerine işletmenin bulunduğu yerde ve o yabancı memleket kanunları hükmünce hukuki varlığı olduğunu gösteren resmi ve salahiyetli Türk makamlarınca tasdikli bir vesika ibraz olunur.

B) Şubelerin unvanı:

Madde 53 – Her şubenin unvanı kendi merkezinin ticaret unvanına o merkezin şubesi olduğunu açıkça gösteren sözlerin ilavesi ile meydana gelir. Şubenin unvanına şube ile ilgili başka ilavelerin yapılması caizdir. Bu ilaveler dahi bütün unvanlara yapılacak ilavelerin bağlı olduğu hükümlere tabidir.

Merkezi yabancı memlekette bulunan bir işletmenin Türkiye'deki şubesinin ticaret unvanının tescilinde merkezin ve şubenin bulunduğu yerlerin ve şube olduğunun açıkça gösterilmesi şarttır. (T. Ticaret K. 50).

C) Türk İşletmelerine ait şubelerin tescilinde gösterilecek cihetler:

Madde 54 – Merkezi Türkiye'de bulunan bir işletmenin şubesinin tescili, şu vakıaların tescili ile olur.

a) Kanunda başkaca bir hüküm bulunmadıkça merkezin siciline geçirilmiş olan bütün vakıalar. (Madde 16).

b) Merkezin bulunduğu yerin siciline hangi numara altında ve hangi tarihte tescil edilmiş olduğu.

c) Şubenin unvanı ve adresi.

ç) Yalnız şubeye ilişkin olan hususi esaslar.

d) Şubenin temsilcileri ve bunların temsil salahiyetleri yalnız şube işlerine ait olduğu takdirde, bu cihet ve imzanın nasıl atılacağı,

e) Şubeye ayrılmış olan sermaye (5887 sayılı Harclar K. 22)

Şubenin tescilinde sicil memurunun merkezin siciline tescil edilmiş olan cihetler hakkında ayrıca inceleme mecburiyeti yoktur. (T. Ticaret K. 42).

Ç) Salahiyetli memur, ilgililer ve tescile esas vesikalar:

Madde 55 – Bir şubenin tescili, tescil edilmiş vakıalardaki değişikliklerin tescili yahut şubenin kaydının silinmesi, şubenin bulunduğu yerin bağlı olduğu ticaret sicil memurundan istenir.

Dilekçe aşağıda yazılı kimseler tarafından imzalanır.

a) Hakiki şahıslarda işletme sahibi veya salahiyetli temsilcisi,

b) Hükmi şahıslardan onları idare ve temsil ile mükellef bulunanlar veya bunlardan bir tanesinin temsile salahiyeti olması halinde o kimse,

c) Hükmi şahsiyeti olmayan işletmelerde onları idare ve temsil ile vazifeli bulunanlar veyahut onlara sahip olan hükmi şahsın salahiyetli temsilcileri,

Sicil memurluğuna merkezin sicildeki kaydının tasdikli örneği ve hükmi şahıslarda bundan başka esas mukavelenin tasdikli bir örneği ile salahiyetli uzuv tarafından şube açılması ve bu şubeye temsilci tayini veya temsil şekilleri hakkında verilen karara ait vesikanın tasdikli örneği verilir. (T.Ticaret K.42).

D) Merkeze ait değişikliklerin şube kayıtlarına tesiri:

I. Şube siciline bildirme mükellefiyeti:

Madde 56 – Şubelerin başka bir sicil memurluğunun çevresinde bulunması halinde merkeze ait değişiklikleri sicil memuru, şubelerin bağlı buldukları sicil memurlarına kendi yaptığı tescilin birer örneğini göndererek bildirir ve hükmi şahısların esas mukavelelerinde değişiklik olan hallerde ayrıca esas mukavelelerdeki yeni hükümlerin noterce tasdikli birer örneğini de yollar.

İstekte bulunan hükmi şahıs merkezin bulunduğu yerin sicil memuruna değiştirilmiş hükümleri gösteren mukavele maddelerinin Noterce tasdikli örneklerinden yeter sayıda nüsha verir.

II. Şubelerin siciline tescil:

Madde 57 – Şubenin bağlı bulunduğu sicil memuru yukarıki madde uyarınca kendisine bildirilen merkeze ait değişiklikleri esas sicile kayıt eder. Değişikliğin merkezin siciline tescili tarihi ve ticaret sicili ilanlarına ait gazetenin hangi sayısında ilan edilmiş olduğu dahi gösterilir.

E) Merkezin bağlı bulunduğu sicile haber verme:

Madde 58 – Şubenin tesciline veyahut kaydının silinmesine ait sicil örneğini şubenin bağlı bulunduğu sicil memuru re'sen ve hemen merkezin bağlı bulunduğu sicil memuruna gönderir. Bunun üzerine merkezin bağlı bulunduğu sicil memuru esas sicile şubenin tesciline veya kaydının silinmiş olduğuna dair şerh verir.

Şubenin kayıtlarının değiştirilmesi halinde, sadece değişen kayıtların eskiveya yeni şekilleri merkezin siciline bildirilir.

Değişikliğin konusu kısaca şerh olunur.

F) Şubenin kaydının silinmesi:

Madde 59 – Bir şubenin faaliyeti sona erdiği takdirde merkezin sicile ait isteklerde bulunmakla mükellef olan kimseleri, şubenin kaydının silinmesini istemeğe mecburdurlar. Şu kadarki şubenin temsilcileri de istekte bulunmağa salahiyetlidirler. Bununla beraber, merkezi yabancı memlekette bulunan işletmelerin Türkiye'deki şubeleri hakkında yalnız şubenin temsilcisi istekte bulunmağa mecburdur.

Aşağıdaki hallerde şubenin kaydı re'sen silinir.

- a) Merkezin Türkiye'de bulunması halinde merkezin bağlı olduğu sicil memurunun onun kaydının silinmiş olduğunu bildirmesi üzerine,
- b) Merkez yabancı memlekette olduğu ve şubenin faaliyetinin sona erdiğinin resmi şekilde tesbit edilmiş bulunduğu hallerde, kaydı sildirtmesi için Türkiye'deki temsilciye karşı 46 ncı madde hükümlerince ve ilan yoluyla tebliğinden başka bir şekilde ihtar yapılması mümkün olmazsa.

BEŞİNCİ FASIL

*Bazı hükmi şahıslara ve işletmelerin devri hallerine
ilişkin hususi hükümler*

BİRİNCİ KISIM

Anonim şirketler

A) Ani kuruluşta mukavelede aranacak kayıtlar:

Madde 60 – Bir anonim şirketin ani kuruluşuna ait esas mukavelede, Türk Ticaret Kanununun 279 uncu maddesinde yazılı cihetlerden başka ilk idare meclisi azalarının ve ilk murakıpların kimler olduğunun gösterilmesi şarttır. Kurucularla, İdare Meclisi Azaları ve murakıpların ad ve soyadlarından başka tabiiyetleri ve ikametgah adresleri dahi esas mukavelede açıkça gösterilmiş olmadıkça tescil muamelesi yapılamaz. (T. Ticaret K. 279, 303 fıkra 2).

B) Hisse senetlerinin taahhüt edilmesinin ve peşin karşılıklarının ödenmesinin tesbit edilmiş bulunması:

Madde 61 – (Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.)

Tedrici kuruluşta kurucular genel kurulunun kararlarına ait tutanakta, ani kuruluşta esas mukavelede, sermayenin artırılmasında ise artırımla ilgili olarak alınan genel kurul kararlarında, bütün hisselerin taahhüt edilmiş ve kanun veya esas mukavele hükmünce peşin ödenmesi gerekli karşılıkların ödenmiş bulunduğu ve Bakanlıktan izin almak için Türk Ticaret Kanununun 280 inci maddesi hükmünce yeterli görülen yüzde on peşin sermayenin ödenmiş olduğu ve hisse senetlerinin bir kaç nev'i varsa her nev'i için ne kadar karşılık ödenmiş bulunduğu belirtilmiş olmadıkça tescil yapılamaz.

C) *Ayin mahiyetinde sermayeler, işletmelerin veya bir takım malların devir alınması, kuruculara sağlanan menfaatler ve sermaye taahhütlerine karşı ödemeler:*

Madde 62 – Şirkete sermaye olarak paradan başka mal veya hak veya bir işletme, yahut şahsi emek konulması halinde, bunların nelerden ibaret olduğu ve bunlara karşılık ne kadar hisse senedi verileceği esas mukavelede açıkça gösterilmek ve bunlara biçilen değerler kurucular umumi heyetince veyahut mahkemece seçilmiş olan bilirkişiler tarafından tesbit edilmiş bulunmak ve tedrici kuruluşta bunların değerleri Umumi Heyetçe kabul edilmiş olmak şarttır. Bundan başka esas mukavelede aynı sermaye koyan veya şirkete bir işletme veyahut mal devreden kimselerin ad ve soyadları, adresleri ve tabiiyetlerinin de gösterilmesi mecburidir.

Üçüncü şahıslardan işletmelerin veya bir takım mal veya hakların devir alınması lazım gelen hallerde dahi yukarıdaki fıkra hükümleri tatbik olunur.

Sicil memuru esas mukaveleyi incelediği sırada yukarki fıkralarda anılan şartların yerine getirilmiş olup olmadığına ve hususiyle şirketin ortaklarından veya üçüncü şahıslardan bir takım malları devir almasının mukavele hükümlerince gerekip gerekmediğine veyahut kuruluştan veya sermaye artırılmasından sonra hemen mal veya hak devir alınmasının gerekip gerekmiyeceğine dahi dikkat eder.

Sermayenin artırılması veya şirketin kurulması sırasında hususi menfaatler sağlanması halinde de yukarki hükümler tatbik olunur.

Aynı sermayeye (ve hususiyle sermaye olarak konulmuş şahsi emeğe) veya devir alınan işletmelere yahut mallara ait tescil ve ilanda yalnız bunların nev'i, değeri, fiyatı ve aynı sermayenin esas sermayeye mahsup edilmiş olduğu, kuruculara sağlanan hususi menfaatlerin tescil ve ilanında ise bunların mahiyet ve değerleri açıkça gösterilir. (T. Ticaret K. 300, 279, 303, 289, 290, 294, 295, 298).

Ç) *Esas sermaye artırılmasına ait kararların tescilinde aranacak noktalar:*

Madde 63 - (Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.)

Esas sermayenin artırılmasına ait birinci kararın tescili istenildiğinde, memur, daha önce çıkarılmış olan hisse senetlerinin bedellerinin tamamen tahsil edilip edilmediğini ve başka başka imtiyazlar veren hisse senetlerinin sahipleri bulunduğu takdirde onların da artırma kararını kabul etmiş olup olmadıklarını, sermaye artırma kararının uygulanması için yapılan hazırlık işlemlerinin doğru olduğunu bildiren genel kurul kararının tescilinde ise nakdi sermayenin anasözleşmede ödendiği belirtilen kısmının ödenip ödenmediğini, iştirak taahhütnamelerine ve izahnameye ait hükümlerin yerine getirilmiş olup olmadığını ve aynı sermayenin değerinin biçilmesine ve bu değer genel kurulca kabulüne, mal devralınması sözkonusu ise, bunların değerlerinin biçilmesine ve kabulüne, aynı sermaye koyan ya da işletme veya mal devredenlerin ad ve soyadları ile adreslerinin ve uyruklarının açıkça gösterilmesine ait hükümlerin yerine getirilmiş olup olmadığını, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunu yarıncı sermaye artırımlarında yatırılması gereken binde iki oranındaki ödemenin T.C. Merkez Bankası nezdindeki hesaba yatırılıp yatırılmadığını, Sermaye Piyasası Kurulu'na tabi anonim ortaklıkların sermaye artırımının tescil taleplerinde kurul kayıt belgesinin olup olmadığını inceler.

Artırılan sermayeye karşılık anasözleşmede peşin ödendiği belirtilen paralar banka makbuzları ile belgelenir.

D) Esas sermayenin azaltılması:

Madde 64 – Esas sermayenin azaltılmasına ilişkin kararın tescil edilebilmesi için, mahkemece tayin edilecek üç bilirkişi tarafından ittifakla verilen raporda, sermayenin azaltılmasına rağmen şirket alacaklarının haklarını tamamen karşılayacak miktarda aktifler bulunduğunun, bu aktiflerin nelerden ibaret olduğunun ve bunlara ne şekilde değer biçilmiş bulunduğunun açıkça gösterilmiş olması şarttır.

Esas sermayenin azaltılmış olduğunun tescili için İdare Meclisince alacaklarının Türk Ticaret Kanununun 397 nci maddesi hükmünce alacaklarını bildirmeye çağrılmış olmaları ve şirketçe adresleri bilinen alacaklılara mektup gönderilmiş olması ve azaltma kararının yerine getirilmesine alacaklıların alacaklarının bildirmeleri için verilmiş olan müddetin geçmesinden sonra başlanılmış bulunması şarttır. Bundan başka iptal edilen veya ortaklardan geri alınan senetlerin değerleri ve sayıları ile ortaklara yeniden verilen senetlerin değer ve sayılarını gösteren ve kanuna uygun şekilde kurulmuş bulunan defterlerdeki yazıların noterce tasdikli örneklerinin ibrazı dahi lazımdır.

Sermaye azaltmasının zarar neticesinde meydana gelen bilanço açığını kapatmak maksadiyle yapıldığı hallerde İdare Meclisince alacaklıların çağrılarak haklarının ödenmesinden veya temininden vazgeçilmesine karar verildiği takdirde, bu muamelelerin delilleri aranmaz.

Türk Ticaret Kanununun 329 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci bendi hükmünce devralınmış olan hisse senetlerinin ortadan kaldırılmasına ait zaptın ticaret siciline verilmesi üzerine bunun muhtevası kısaca tescil olunur.

Sermayenin azaltılması muamelesinin tamamlanmış olduğuna ait tescilde ortadan kaldırılan hisse senetlerinin sayısı ve mecmuu değeri ve ortaklara verilen veya ortaklar elinde kalan hisse senetlerinin sayısı ile mecmuu değeri gösterilir. (T. Ticaret Kanununun 396, 397, 398, 329 fıkra I bent I ve fıkra 2 cümle I).

E) İnfisahın ve tasfiye memurlarının tescili isteğinde bulunacak kimseler:

Madde 65 – İflastan başka bir sebeple infisah eden anonim şirketin infisahı, İdare Meclisince ticaret siciline tescil ettirilir.

Mukavele ile veya Umumi Heyetçe tayin edilmiş olan tasfiye memurlarının tescil ettirilmesi mükellefiyeti dahi İdare Meclisine aittir. Şu kadar ki, mahkeme kararı ile azil edilen tasfiye memurları yerine yine mahkemece tayin edilmiş bulunan tasfiye memurlarının tescilini istemek mükellefiyeti kendilerine düşer. Bundan başka İdare Meclisinin şirketin infisahını veya tasfiye memurlarını tescil ettirecek şekilde mevcut olmaması halinde Umumi Heyet, sicil memurluğundan gerekli istekte bulunmak üzere başka kimseleri seçmiş olmadıkça veya Umumi Heyetin toplanamaması dolayısıyla feshine karar verilen hallerde infihasin ve tasfiye memurlarının tescilini istemek mükellefiyeti bu tasfiye memurlarına düşer. (T. Ticaret K. 435, 438, 442 fıkra 2).

F) Kararların tescilinde aranacak cihetler ve deliller:

Madde 66 – (Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.)

Anonim şirketlerin kuruluşunun veya esas mukavelelerinin değiştirilmesine ve bu şirketlerin sermayelerinin artırılmasına veya azaltılmasına ait tescillerde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan alınan izin aslı veya noterce tasdikli örneğinin verilmesi zorunludur.

İKİNCİ KISIM

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler

İdarecinin azli:

Madde 67 – Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketin komandite ortaklarından birisinin idare ve temsil hakkından mahrum edilmesi halinde bu cihete ait azil kararı tescili ve şirketin temsilcilerine ait kaydın yeni duruma göre düzeltilmesi sırasında temsilcilikten çıkarılan ortağın ortaklık borçlarından şahsi mesuliyetinin sona ermiş olduğu dahi sicilde gösterilir. (T. Ticaret K. 482 cümle 2).

ÜÇÜNCÜ KISIM

*Limited şirketler**A) Tescil ve sermayenin azaltılmasına ait muameleler:*

Madde 68 – Limited şirketlere ait tescil muamelelerinde, esas mukavelede kurucuların ad ve soyadı, ikametgah adresi ve tabiiyetlerinin açıkça gösterilmiş olması aranır.

Limited şirketlere ait tescil muamelelerinde bu Tüzüğün anonim şirketlere ait hükümleri tatbik olunur. Şu kadar ki limited şirketlerin sermayelerinin azaltılmasına ait muamelelerde mahkemenin tasdik kararına ihtiyaç bulunmadığı ve zarar neticesinde bilançoda meydana gelen bir açığın amortisman yoluyla kapatılması maksadı güdülse dahi alacaklıların çağrılıp bildirilen alacakların ödenmesi veya temin edilmesi gerektiği gözönünde tutulur. (T. Ticaret K.517 fıkra 2)

B) Sermayenin bir kısmının peşin ödenmesi mükellefiyetinin mevcudiyeti halinde delil:

Madde 69– Limited şirketin konusu itibarıyla tabi olduğu hususi kanun hükmünce şirketin kuruluş sırasında ortaklarca taahhüt olunan sermayenin bir kısmının peşin ödenmesi mükellefiyeti mevcut olduğu veyahut şirketin esas mukavelesi ile böyle bir mükellefiyet derpiş edilmiş bulunduğu takdirde memur peşin ödenen paranın yatırıldığı bankanın makbuzunun ibraz edilmiş olup olmadığını da araştırmakla mükelleftir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

*Kooperatif şirketler**Tescil:***Madde 70 – (Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.)**

Kooperatiflerde aşağıda yazılı hususlar tescil ve ilan edilir:

- a. Anasözleşme tarihi,
- b. Kooperatifin amacı, konusu ve varsa süresi,
- c. Kooperatifin unvanı ve merkezi,
- ç. Kooperatifin sermayesi ve bunun nakdi kısmına karşılık olarak ödenen en az miktar ve her ortaklık payının değeri,
- d. Ortaklık payı belgelerinin ada yazılı olduğu,
- e. Aynı sermaye ve devralınan akçalı kıymetlerle işletmelerin neden ibaret oldukları ve bunlara biçilen değerler,
- f. Kooperatifin ne suretle temsil olunacağı ve denetleneceği,
- g. Yönetim kurulu üyeleriyle kooperatifi temsile yetkili kimselerin ad ve soyadları,
- ğ. Kooperatifin yapacağı ilanların şekli ve anasözleşmede bu hususta bir hüküm varsa yönetim kurulu kararlarının pay sahiplerine ne suretle bildirileceği,

h. Kooperatifin şubeleri.

Sicil memuru kooperatifin tescili sırasında Bakanlık izninin olup olmadığını, anasözleşmede bulunması gerekli zorunlu şartların bulunup bulunmadığını incelemek zorundadır.

Kooperatiflerle ilgili olarak yukarıda yer alan tescile dair hususların dışında yapılabilecek tescil istemlerinde anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

Limited Şirketlere Ait Ortak Listeleri ⁽¹⁾

Ortak hisseleri:

Madde 71 - (Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.)

Limited şirketlerin zorunlu ortak listelerinin takvim yılının ilk ayı içinde sicil memuruna verilmemesi veya eski listede değişiklik olmadığının aynı ay içinde bildirilmemesi durumunda, bildirimde bulunmayan şirket yetkililerinin ticaret sicili memurluğuna yapacakları tescil ya da belge istemleri anılan mükellefiyetin yerine getirilmesinden sonra karşılanır.

ALTINCI KISIM

Dernekler

A) Tescil:

Madde 72 – Gayesine varmak için ticari bir işletme işleten bütün derneklereait işletmelerin tescilinde aşağıda yazılı cihetler dahi sicile geçirilir:

- a) Derneğin Ana Tüzüğü veya Ana Sözleşmesinin tarihi;
- b) Derneğin adı;
- c) Derneğin merkezi;
- ç) Derneğin gayesi;
- d) Derneğin gelir kaynakları;
- e) Derneği idare ve temsil ile vazifelendirilmiş olanların adı soyadı tabiiyeti ve adresleri (İşletmenin aynı kimseler tarafından idare ve temsili kararlaştırılmış olan hallerde bu cihetinde gösterilmesi lazımdır.) Temsil şekli ve imzasının şekli;
- f) İşletmenin kuruluş kararının hülasası, hangi uzuv tarafından verildiği, tarihi ve varsa sayısı.

B) Tescile esas vesikalar:

Madde 73 – Tescil isteğine ait dilekçeye aşağıda yazılı vesikaların dahi eklenmesi mecburidir.

(1) Bu kısmın başlığı, 29/7/1998 tarih ve 98/11548 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

a) Cemiyetler Kanununun değişik 4 üncü maddesinde yazılı bildirim idari makama verilmiş olduğunu gösteren resmi vesika veya derkenarlı dilekçe;

b) Derneğin Ana Tüzüğünün veya Ana Sözleşmesinin o tarihte mer'i şekliyle noterce tasdikli bir örneği;

c) İşletmenin kurulmasına ait kararın noterce tasdikli örneği.

C) Kaydın re'sen silinmesi:

Madde 74 – Amme menfaatına hadim derneklerden başka bir derneğin iflasi halinde bu derneğe ait olan işletmenin kaydı hakkında 31 ila 33 üncü maddeler tatbik olunur.

YEDİNCİ KISIM

Amme hükmi şahıslarıyla umumi menfaate hadim derneklere ait işletmeler

Tescilde sermayenin gösterilmesi:

Madde 75 – Devlet, vilayet, belediye gibi amme hükmi şahıslarıyla umumi menfaate hadim dernekler tarafından kurulan işletmelerin tescilinde bunlara ayrılan sermayenin miktarı, hem para, hem ayın sermayesi söz konusu olan hallerde paranın miktarı ile aynı sermayenin değeri ve mahiyeti ve bu değerin ne gibi esaslara dayanılarak biçilmiş olduğu, ödenmiş kısmın ne şekilde ödendiği ve ödenecek kısmın ne şekilde ve hangi tarihte ödeneceği, sicil memuruna sermayenin tahsisine ait kararlar beraber bildirilmek ve değer biçmeye ait rapor ibraz edilmek şarttır. İşletmenin tescilinde bu cihetler dahi sicile geçirilir.

Diğer biçme raporu, umumi menfaate hadim cemiyetlerde Umumi Heyet veya İdare Heyeti tarafından seçilmiş bilirkişi veya bilirkişiler, amme hükmi şahıslarında ise onların salahiyyetli makamları tarafından vazifelendirilmiş bilirkişi veya bilirkişiler tarafından verilir.

Amme hükmi şahsının bir ticari işletme kurabilmesi, bir makamın iznine veya tasdikına bağlı olan hallerde izni veya tasdikı gösteren vesikanın örneğinin de işletmenin kurulmasına ait kararın örneği ile beraber sicil memuruna ibrazı mecburidir. Bu örnekler amme hükmi şahsının salahiyyetli makamı tarafından tasdik edilir.

SEKİZİNCİ KISIM

Vakıflar⁽¹⁾

A) Vakıflar İdaresi. Mülhak vakıflar ve vakıflar tarafından kurulacak işletmelerin tescili: ⁽¹⁾

I. Tescil edilecek cihetler:

Madde 76 – A) Vakıflar Umum Müdürlüğünün kuracağı ticari işletmeler, hususi kanun hükümleri mahfuz kalmak üzere, tescil bakımından amme hükmi şahıslarının kurduğu işletmelerin hükümlerine tabidir.

(1) Bu kısmın başlığında ve A alt ayırımında yeralan "Tesisler" ve "Tesis" ibareleri, 29/7/1998 tarih ve 98/11548 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla "Vakıflar" ve "Vakıf" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

B) 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 6 ncı maddesi hükmünce mülhak vakıflardan olan bir vakfın gerektiği takdirde Vakıflar İdaresinin müsaadesiyle kuracağı işletmelerin tescilinde aşağıda yazılı cihetler dahi gösterilir:

- I - Vakfın adı ve eğer mümkünse meydana geliş tarihi,
- II - İşletmenin kurulmasına ait müteveli veya müteveli heyetince verilmiş olan karar ve bunun tasdikına ihtiyaç olan hallerde Vakıflar İdaresinin tasdik tarihi ve numarası,
- III - Mütevelinin veya müteveli heyet azasının adı, soyadı, tabiiyet veadresleri,
- IV - İşletmeyi idare ve temsil ile vazifelendirilmiş olan kimse veya kimselerin adı, soyadı, tabiiyeti ve adresleri (İşletmenin idare ve temsili müteveli veya müteveli heyeti tarafından deruhte edildiği takdirde bu cihetin ayrıca bildirilmesi lazımdır).

C) Medeni Kanun hükümlerine tabi vakıfların kurdukları işletmelerin tescilinde aşağıdaki cihetler dahi gösterilir:

- I - Vakfın adı, merkezi, vakıf senedinin tarihi ve mahkemece tescili tarihive mahkeme sicilinin sayfa numarası ve tescil eden mahkemenin adı (Medeni Kanun madde 74),
- II - Vakfın gayesi,
- III - Vakfı idare ve temsil ile vazifelendirilmiş olanların adı soyadı tabiiyeti ve adresleri ve vakıf namına imzaya salahiyyetli bulunanların nasıl imza atacakları,
- IV - İşletmenin kuruluşuna ait salahiyyetli uzuv tarafından verilmiş kararın noterce tasdikli örneği ve ihtiyaç olan hallerde teftiş makamının izin veya tasdikına ait vesikanın tarihi ve varsa numarası,
- V - Medeni Kanunun 77 nci maddesi hükmünce vakfın teftişi ile vazifeli makamın hangi makam olduğu. ⁽¹⁾

2. İbraz edilecek vesikalar:

Madde 77 – Tescil isteğini bildiren dilekçeye aşağıdaki vesikalar dahi eklenir:

- a) Vakıf senedinin mahkemece tesciline ait derkenarlı bir dilekçe,
- b) Vakıf senedinin noterce tasdikli örneği,
- c) İşletmenin kurulmasına ait kararın noterce tasdikli örneği,

Mülhak vakıflara ait işletmelerde vakfın mahiyetini ve müteveli veya müteveli heyetinin tayin tarihlerini gösteren ve mümkünse vakfiyenin mahkemece tescili tarihini bildiren ve salahiyyetli Vakıflar Müdürlüğü veya memurluğunca verilmiş olan bir vesika a ve b bentlerindeki vesikalar yerine geçer. ⁽¹⁾

(1) Bu maddelerde yeralan "Tesisler" ve "Tesis" ibareleri, 29/7/1998 tarih ve 98/11548 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla "Vakıflar" ve "Vakıf" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

B) Kaydın re'sen silinmesi:

Madde 78 – Mülhak vakfın hükmi şahsiyetinin nihayete ermesi halinde mütevellinin veya salahiyetli vakıflar idaresinin bildirilmesi üzerine işletmenin kaydı re'sen silinir.

Vakfın hükmi şahsiyetinin sona ermesi halinde son temsilcinin veya teftiş makamının bildirmesi üzerine ona ait işletmenin de kaydı re'sen silinir. ⁽¹⁾

DOKUZUNCU KISIM

Şirketlerin birleşmesine ait hükümler

A) Birleşmenin tarifi, birleşmeye ait kararın tescili, kayıtların silinmesi:

Madde 79 – Birleşme, iki veya daha çok ticaret şirketinin aktif ve pasiflerini birleştirerek hükmi şahsiyetlerini sona erdirmek kaydıyla yeni bir ticaret şirketi meydana getirmeleri veyahut bir veya daha çok ticaret şirketinin hükmi şahsiyetlerini sona erdirip aktif ve pasiflerini mevcut diğer bir ticaret şirketinin aktif ve pasifleriyle birleştirip o şirkete katılmaları şeklinde olur. (T.Ticaret K. 146, 151).

Birleşmeye ait kararın tescilinde sicil memuru, kararı veren şirketlerin esas mukavelelerinin değiştirilmesi hakkındaki şartların yerine getirilmiş olup olmadığının ve o şirketlerin Türk Ticaret Kanununun 147 nci maddesi hükmünce aynı neviden olup olmadıklarını bilhassa inceler.

Bu tescilde aşağıdaki cihetler gösterilir.

a) Kararın tarihi ve varsa numarası,

b) Yeni şirketin veya kendileriyle birleşilecek şirketlerin unvanları ve merkezlerinin adresleri ve o şirketlerin merkezlerini temsile salahiyetli kimselerin ad ve soyadları ve hangi sicil memurluğunun hangi numarasında kayıtlı oldukları (Yeni şirkete ait cihetler yazılması mümkün olduğu derecede gösterilir).

c) Birleşmenin yukarıki maddede bildirilen iki şekilden hangisine uygun olduğu ve katılma halinde hangi şirkete katılmanın söz konusu olduğu. (T. TicaretK. 148, 451 ve 452).

Şirketlerin birleşmeleri halinde hükmi şahsiyeti sona erenlerin kayıtları silinir ve yeniden meydana gelen şirket, yeniden tescil olunur. Birleşme, birşirketin mamelekinin diğer şirket tarafından devir alınması şeklinde ise hükmi şahsiyeti sona erenin veya erenlerin kaydı silinir ve devir alan şirketin tescile tabi kayıtlarında devir sebebiyle meydana gelen değişiklikler varsa bunlar tescil olunur.

(1) Bu maddede yeralan "Tesis ibaresi", 29/7/1998 tarih ve 98/11548 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla "vakıf" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

B) İbrahim edilecek vesikalar ve hükmi şahsiyeti sona eren şirket kayıtlarının re'sen silineceği hal:

Madde 80 – Birleşme kararının hemen hüküm ifade etmesi lazım gelen hallerde aşağıdaki vesikaların da sicil memuruna verilmesi mecburidir:

a) Alacaklıların muvafakat halinde; şirketin kanuna uygun defterlerinden çıkarılmış ve şirketi idare ve temsil ile vazifelendirilmiş bulunanların hepsi tarafından imzalanmış ve murakıplar tarafından da teyit edilmiş olan alacaklıların adı, soyadı ve ticaret unvanları ve alacaklıların miktarını gösteren bir liste ile alacaklıların imzaları noterce tasdikli muvafakat kağıtları,

b) Borçların ödenmiş olması halinde; a bendinde bildirilen alacaklılar listesinden başka alacaklıların imzaları noterce tasdikli makbuz veya makbuzları ve paranın yatırılmasına ait ilanın yayınlandığı gazete.

Memur, alacaklılar listesinin diğer vesikalara uygunluğunu kontrole mecbur değildir.

İbrahim olunan vesikaların adları ve tarihleri sicile şerh olunur.

Birleşme kararının ancak 3 ay sonra hüküm ifade edeceği hallerde ise, Türk Ticaret Kanununun 150 nci maddesinin 3 üncü fıkrası hükmünce itiraz davası açıldığı takdirde durumun davacıların isteği üzerine veya re'sen mahkemece sicil memuruna bildirilmesi ve katileşen kararın da re'sen bildirilmesi lazımdır. Bu davalar ve kararlar dahi sicile şerh verilir.

Birinci fıkradaki hal ile itiraz davası müddetinin geçmesi veya itiraz davasının reddi hakkındaki kararın kesinleşmesi hallerinde hükmi şahsiyeti sona eren şirketlerle bunlara ait işletmelerin kaydı re'sen silinir (T. Ticaret K. 150.)

C) Bir anonim şirketin diğerine katılması hali:

Madde 81 – Bir anonim şirket diğer bir anonim şirkete katılarak infisah ettiği takdirde hem 79 uncu maddede anılan birleşme kararı hem de ortadan kalkacak şirketin infisah ettiği tescil olunur.

Hükmi şahsiyeti sona eren anonim şirketin borçları ödendikten veya temin edildikten sonra hem infisah kaydı hem de şirketin ve işletmesinin ticaret sicilindeki kayıtları re'sen silinir.

Borçların temini veya ödenmesi hakkında 80 inci maddenin birinci fıkrasında anılan vesikalar ibraz olunur. Aynı maddenin 2 nci fıkrası burada dahi tatbik edilir.

Ç) Bir anonim şirket mamelekinin amme hükmi şahsı tarafından devir alınması:

Madde 82 – Bir anonim şirketin aktif ve pasifi devlet, vilayet veya belediye gibi bir amme hükmi şahsı tarafından devir alınır ve şirket Umumi Heyetince tasfiye yapılmamasına karar verilirse, bu kararın tescilinde aşağıdaki cihetler gösterilir :

a) Kararın tarihi ve varsa numarası,

b) Kararın esaslı noktaları,

Bu kararın tescili için devir alan amme hükmi şahsının (Onun tabi olduğu amme hukuku hükümlerince) salahiyyətli uzvunun vermiş olduğu devir alma kararının o makam tarafından tasdikli bir örneğinin ibraz edilmesi ve devir ve devretme kararlarının muhtevaca bir birine uygun olması dahi şarttır. (T.Ticaret K.454).

ONUNCU KISIM

İşletmelerin devri

Devir hallerindeki sicil muamelelerine ait hükümler:

Madde 83 – Bir işletmenin bir hakiki şahıs tarafından diğer bir hakiki şahsa unvanı ile beraber devri halinde, o işletme ve unvana ait kayıtlardan yalnız devir sebebiyle değiştirilmesi gerekli olanlar değiştirilir.

Bir işletmenin bir hakiki şahıs tarafından diğer bir hakiki şahsa unvan hariç olmak üzere devri halinde ise eski unvan ve işletmeye ait bütün kayıtlar silinir, yeni unvan altındaki işletme için yeniden tescil muamelesi yapılır. Şu kadar ki, bu işletmenin eskisinin devamı olduğu, işletmenin eski sicil numarası ve unvanı gösterilmek üzere kırmızı mürekeple yeni işletmeye ait sahifeye şerh verilir.

Bir işletmenin bir hakiki şahıs tarafından bir ticaret şirketine devri halinde ise o işletmenin ve unvanın bütün kayıtları silinir ve ticaret şirketinin tabi olduğu hükümler uyarınca bu devir dolayısıyla şirketin sicil kayıtlarında değişiklik yapılması gerektiği takdirde sadece o değişiklikler yapılır.

Bir ticaret şirketinin mamelekinin hakiki bir şahsa devri halinde ise bu hakiki şahıs ticaret siciline kayıtlı olmadığı takdirde ikinci fıkra hükmü tatbik olunur. Devir alan şahıs sicilde kayıtlı olduğu takdirde ise devreden şirketin unvanı silinir ve devralana ait kayıtlarda sadece bu devir sebebiyle yapılması gerekli olan değişiklikler yapılır.

Bir işletmenin sicile kayıtlı bir işletmesi bulunmayan bir dernek veya ammehükmi şahsı tarafından devir alınması halinde de ikinci fıkra hükmü tatbik olunur. (T.Ticaret K.51, Borçlar Kanununun 6763 sayılı kanunun 41 inci maddesinin - II d - bendi ile değiştirilmiş olan 179 ve 180 inci maddeleri).

ALTINCI FASIL

*Defterlere ait hükümler**A) Sicil dairelerinde tutulacak defterlerin adları:***Madde 84 – (Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.)**

Ticaret sicili memurluklarında sicil esas defteri, gelen - giden evrak defteri, fihrist, ihtar ve ceza defterleri ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın uygun ve gerekli göreceği diğer yardımcı defterler tutulur. Sicil memurluklarının ihtiyaç duyacakları defterler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nce sağlanır.

Sicil kayıtlarının bilgisayar ortamında tutulması halinde birinci fıkrada belirtilen defterlerde yer alması gereken bilgileri içeren Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nce bir bilgisayar programı hazırlanır. Hazırlanan program Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın uygun görüşü alındıktan sonra ticaret sicili memurluklarında kullanılır. Bu durumda birinci fıkrada yazılı defterlerin tutulması zorunlu değildir.

Kayıtların bilgisayarda tutulması halinde günlük kayıtlar yedeklenerek saklanır.

I. Sicil esas defteri:

1. Defterin mahiyeti ve bir unvana ayrılacak sahifeleri.

Madde 85 – Sicil esas defteri, kanun ve bu Tüzük hükümlerince ticaret siciline tescili gereken cihetlerin yazılmasına mahsus bir defter olup kayıtlardaki değişiklikler ile kayıt silme muameleleri de bu defter üzerinde yapılır.

Her unvan için sicil esas defterinde karşılıklı iki sahife ayrılır. Bu iki sahife, bir sıra numarası taşır. Ve ciltlerin değişmesine rağmen numaralar devam eder. Bu sıra numarası o sahifelere yazılan unvanın sicil numarasıdır.

2. Sütunlar,

Madde 86 – Sicil esas defterinde bu Tüzüğe ekli (1) sayılı örnekte gösterildiği üzere 12 sütun bulunur. Ve sütunlara şu cihetler yazılır;

Birinci sütun; aynı unvana ait kayıtların sıra numarası (Aynı tarihte yapılmış olan kayıtlar dahi bir sıra numarası alır).

İkinci sütun; a bölümüne ticaret unvanı (Madde 17 ila 22), b bölümüne ise 16 ve (3 üncü sütuna yazılacaklar hariç) 46 ncı maddelerde gösterilen vakıalarla şirketlerin merkez adresleri ve şirketlerin konuları ve varsa şirketlerin müddetleri;

Üçüncü sütun; işletmelerin veya şirketlerin idarecileri ve temsilcileri (madde - 46),

Dördüncü sütun; kolektif komandit ve limited şirketlerde ortakların ad ve soyadları ve bir hükmi şahıs ortak ise ticaret unvanı ve her ortağın taahhüt ettiği sermayelerin miktarı ve her ortağa ait aynı sermayelerle emek sermayelerinin mahiyeti komanditlerde hangi azanın komandite ve hangilerinin komanditer oldukları, kolektif ve komanditler dahil şirketlerin esas mukavelelerinin noterce tasdik tarihi ve numarası ile bunları tasdik eden noterliğin adı, kooperatiflerde şirket azasının şirketin borçlarından dolayı, koymayı taahhüt ettikleri sermayeden başka şahsen dahi mesul olmalarının esas mukavelede kabul edilmiş olduğu hallerde bu mesuliyetin mahiyeti ve şahsi mesuliyet bir miktar ile mahdut ise o miktarın neden ibaret olduğu (Madde 70), dernekler gibi hükmi şahısların kurdukları işletmelerde kuruluş kararının tarihi ve numarası ve kararı veren uzvun adı,

Beşinci sütun; limited ve anonim şirketlerde ve hükmi şahısların kurdukları işletmelerde ve herhangi bir işletmenin şubesinde şirketlerin esas sermayeleriyle şubelere ayrılan sermayeler miktarı, esas sermayeye karşılık ödenen paralar,devlet, vilayet gibi amme hükmi şahısları ile umumi menfaate hadim dernekler tarafından kurulan işletmelerde bunlara ayrılan sermayeler ve aynı sermayelere ait esaslar (Madde 75), limited ve anonimlerde esas sermayeye karşılık ödenmiş bulunan paralar ve aynı sermaye konulması ve işletmelerin veya belli malların devir alınması halinde bunların değerleri ve kimlerden devir alındıkları anonimlerde hisse senetlerinin itibari değeri ve ne kadarının hamile ve ne kadarının nama yazılı oldukları, imtiyazlı hisse senetlerinin sağladıkları imtiyazlar ve kuruculara sağlanan hususi menfaatler, kooperatiflerde şirketin esas sermayesinin en az miktarı ve bunun ödenmiş olup olmadığı, ödenen kısmın değer veya miktarı,ödenecek sermaye miktarının ne şekilde ödeneceği, aynı sermaye konulması veya bir takım değerlerin veya işletmelerin devir alınması halinde, bunların nelerden ibaret oldukları ve her birine biçilen değerlerle bunları sermaye olarak koyan veya devreden kimselerin adları ve soyadları,

Altıncı sütun; (a) bölümü, hakiki ve hükmi şahıslarda iflas ilanı ile iflasın kapanması ve kaldırılması ve kondordatoya ait tescil gerekli bütün cihetler;

(b) bölümü, iflasdan gayri sebeple hükmi şahısların infisahı ve tasfiyesi hallerine ait tescili gerekli cihetler,

Yedinci sütun; ticaret şirketlerinin salahiyetli uzuvları tarafından verilip tescili gerekli olan kararlar ile 64 üncü maddenin 4 üncü fıkrasındaki cihet,

Sekizinci sütun; her kaydın delili olan vesikalar,

Dokuzuncu sütun; ilanı mecburi olan kayıtların ilanlarının yayınlandığı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinin tarihi ve numarası.

Onuncu sütun; tescili gerektiği halde yukarıki sütunlara yazılması mümkün olmıyan bütün diğer cihetler ve hususiyle bir işletme sahibininin 34 üncü maddenin son fıkrası hükmünde acenta olarak tescili halinde, salahiyet veren işletmenin unvanı ile salahiyetlerin neden ibaret olduğu,

Onbirinci sütun; (Düşünceler sütunu); sicile şerh verilmesi gerekli cihetlerle yazılmasında hakim veya memurca fayda görülen vakıalar,

Onikinci sütun; tescil tarihi, sicil memurunun imzası ve sicil numarası,

Esas sicil defterine yazılan her kaydın en aşağıya gelen satırının alt tarafı ve aynı tarihte birden fazla sütuna yazılmış olan kayıtlarda da yine en aşağıya gelen satırın alt tarafı, bütün sütunları kesen ufki bir çizgi ile diğer kayıtlardan ayrılır.

3) Sütunların dolması hali:

Madde 87 – Esas sicil defterinin herhangi bir sahifesindeki sütunlardan birisi dolduğu takdirde, esas sicil defterinde herhangi bir şey yazılmamış bulunan ilk sahifeye geçilir. Fakat bu yeni sahifenin üst tarafına ilk kayda ait cilt ve sahife numarası kırmızı mürekkeple ve ayrıca bu yeni sahifenin 11 inci sütununa yine bu kaydın esas olan kaydın cilt ve sahife numarası ve unvan, bundan başka esas kaydın 11 inci sütununa da kaydın devamının hangi cildin hangi sahifesinde olduğu yazılır.

Başka sahifede devam olunacak kaydın, 93 üncü maddenin son fıkrası hükmüne açık bırakılan yarım sahife üzerinde devam olunması da mümkündür; bu takdirde, sahifenin üst tarafına yazılması gerekli ilk kayda ait cilt ve sahife numaraları 93 üncü maddenin son cümlesi hükmüne çizilmiş bulunan iki çizginin alt tarafına yazılır.

4) Şubelerin tescili şekli:

Madde 88 – Şubenin bulunduğu yerin siciline tescili sırasında, merkezin sicil kaydındaki cihetler, şube sicilinin aynı numaraları taşıyan sütunlarına ve hususiyile merkezin adresi yanına şubenin adresi, ve unvanının yanına şubenin unvanı, ve merkezin temsilcileriyle beraber şubenin temsilcileri ve şubeye ait tescili gerekli diğer cihetler dahi merkeze ait aynı cihetlerin yazıldıkları sütunlara ayrıca yazılır. Şu kadar ki, merkeze ve şubeye ait olupta tescili gereken vakıaların birbirinin aynı olması halinde, merkeze ait olan tamamıyla yazıldıktan sonra şubeye ait olanın onun aynı olduğunun yazı ile gösterilmesi de mümkündür.

5) Şirket kararlarının gerektirdiği değişikliklerin tescili:

Madde 89 – Ticaret şirketlerinin salahiyyetli uzuvları tarafından verilip de tescili lazım gelen ve sicil esas defterinin yedinci sütununa tescil edilen kararlar, daha önce tesil edilmiş olan bir kaydın değiştirilmesini veya silinmesini gerektirirse bu değişiklikler, ilgili sütunlara ayrıca geçirilir. Ezcümle bir anonim şirketin unvanının değiştirilmesine ait umumi heyet kararı yedinci sütünaya kayıt edilmekle beraber ikinci sütünun (a) bölümündeki unvan kaydı dahi değiştirilir.

6) Hükmi şahıslara ait işletmelerin tescilinde müşterek kayıtların yazılma tarzı:

Madde 90 – Derneklerin, vakıf veya tesislerin kurdukları işletmelerin tescillerinde dernek, vakıf veya tesisin kendisine ait olan ve onuncu sütünaya yazılması gereken kayıtlar ile işletmeye ait olan ve (2 - 9) uncu sütünlara yazılması gereken kayıtlar her birinin aynı olduğu takdirde, (2 - 9) uncu sütünlara yazılması gerekli kayıtlar tamamıyla yazılır ve 10 uncu sütünaya yazılacak kayıtlar ise (2 - 9) uncu sütünlardaki kayıtlara atıf suretiyle tesis olunur. Ezcümle bir derneğin kurduğu bir işletmenin tescilinde derneğin merkezi ile işletmenin merkezinin aynı olması veya derneğin ticaret unvanına herhangi bir ilave yapılmamış olması sebebiyle derneğin adı ile işletmenin ticaret unvanının aynı olması gibi hallerde bu cihetler (2 - 9) uncu sütünlara tamamıyla yazılır. Onuncu sütünunda ise diğer sütünlardaki yazıya atıf yapılır.

7) *Geçici kayıtların yazılma şekli:*

Madde 91 – Halli bir mahkemenin hükmüne bağlı bulunan veya sicil memuru tarafından tescilinde tereddüt edilen cihazları öğrenen ilgililer, bunların geçici olarak tescilini tescil dilekçelerine şerh vererek isteyebilirler. Bu şerh dilekçenin alt tarafına ve açıkça (Geçici olarak tescilini istiyorum) sözlerinin yazılıp tarih atıldıktan sonra imza edilmesiyle verilmiş olur.

Geçici kayıt esas kayıt gibi sicile yazılır ancak kaydın baş tarafına ve sonuna (Geçici kayıttır) sözleri eklenir. Bu kaydın olduğu gibi kesinleşmesi halinde (Geçici kayıttır) sözlerinin alt tarafları siyah mürekkeple çizilir ve kaydın ne şekilde katileştiği ve delilleri ilgili olduğu sütunlara yazılır. Geçici kayıt, bazı değişikliklerle kesinleşmiş olursa bu değişikliklerle beraber yeniden ilişkin olduğu sütunlara tescil muamelesi yapılır. Geçici kaydın hükümden düşmesi halinde, kayıt silme hükümleri kıyas yolu ile tatbik olunur. (T. Ticaret Kanunu madde 34 fıkra 3).

8) *Değişikliklerin ne şekilde yapılacağı:*

Madde 92 – Herhangi bir kayıttaki değişiklik, o kaydın yazılı bulunduğu sütundaki ilk boş satıra yeni durumu gösteren kaydın yazılması ve eski kaydın alttarafının kırmızı mürekkeple çizilmesi şeklinde yapılır. Bir kaydın bir kısmının değiştirilmesi lazım gelen hallerden yalnız değişen kısımlara ait tarafının çizilmesi ve yalnız onların yerine geçen kaydın yukarıki cümle hükmünce yazılması kafidir, şu kadar ki bu şekilde yapılacak muamelenin, kayıtların karışık bir duruma girmesi neticesini doğurabileceği hallerde memur, değişen kaydı çizerek yeni durumu tamamiyle yazabilir.

Bir şirketin nevinin değiştirilmesi halinde meydana gelen şirket, ilk nev'in yazılı bulunduğu sahifeye ve aynı numara altında tescil olunur. (T. Ticaret Kanunu madde - 152).

9) *Kayıt silmenin şekli:*

Madde 93 – Herhangi bir kayıt, alt tarafına, üste geleni kırmızı, alta geleni siyah veya mavi mürekkeple çizilmiş birbirine muvazi iki çizgi çekilerek silinir. Silmenin sebebi onuncu sütuna yazılır.

Karşılıklı iki sahifedeki bütün kayıtların silinmesi gerektiğinde bu sahifelerin herbiri bir köşeden diğer köşeye kırmızı mürekkeple çapraz çizgilerle çizilir ve sahifelerin alt kısımlarına sütun gözetmeksizin ve sıra numarası konulmaksızın kayıt silmenin sebebi ve vesikaları, siyah veya mavi mürekkeple yazılır. Ve bu yazının bittiği yere tarih konulup sicil memuru tarafından kendi sicil numarası da yazılarak imza olunur.

Karşılıklı iki sahifedeki kayıtların diğer bir sebeple hükümsüz kalması halinde dahi yukarıki fıkra hükmü tatbik olunur, şu kadar ki kayıt silme sebebiyerine hükümsüzlüğü sebebi gösterilir.

Karşılıklı iki sahifede silinmesi gerekli bulunan bütün kayıtların en aşağıya gelen satırından itibaren yarım sahifelik veya daha fazla yerin boş kalması halinde memur; ikinci fıkraya hükmünce çekeceği çaprazlama çizgileri en aşağıya gelen satırın altındaki çizginin iki ucundan defterin yukarı köşelerine doğru çekerek geri kalan boş kısmın kullanılmasını mümkün kılar ve ikinci fıkraya hükmünce yazılacak yazıyı son ufki çizginin alt tarafına az yer kaplıyacak şekilde yazar ve bunun alt tarafını boydan boya çekeceği iki siyah ufki çizgi ile çizer.

II) Fihrist defteri:

Madde 94 – Fihrist defterine, sicile geçirilmiş bütün unvanların alfabe sırasına göre yazılması lazımdır. Bu defterde unvandan başka her unvanın sicil numarası ve şayet bir sahifeden diğer sahifeye kayıt geçirilmiş ise en son kaydın bulunduğu cilt ve sahife numaraları yazılır. Bu defterin kenarında harfler bulunan defterlerden olması lazımdır. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı işi çok olan bazı yerlerde her harf için ayrı bir defter tutulmasını veya gerekli dolap vernalzeme sağlamak kaydıyla bu fihristin fiş usulü ile tutulmasını emredebilir. ⁽¹⁾

III. İhtar ve ceza defteri:

Madde 95 – Türk Ticaret Kanununun 35 inci maddesi hükmünce yapılacak ihtarları ve bu ihtarların neticesinde yapılacak muameleleri ve verilecek cezaları yazmak üzere bu Tüzüğe ekli 2 sayılı örneğe uygun ihtar ve ceza defteri tutulur. Bu defterin sütunlarında şunlar gösterilir:

Birinci sütun; kendisine ihtar vuku bulan kimsenin veya mensup olduğu işletme ve teşekkülün esas sicil numarası ile ihtar edilenin ad ve soyadı ve sıfatı (İşletme sahibi veya tescil isteğinde bulunmakla mükellef temsilci vesaire gibi), (Henüz tescil edilmemiş bir unvan veya işletme veya şirket söz konusu olan hallerde sicil numarası yazılmaz),

İkinci sütun; ihtarın kanuna aykırı olan hangi hareket için yapıldığı ve ihtarda verilen müddet,

Üçüncü sütun; ihtarın tarihi ve postaya verildiği tarih ve tebliğ edildiği tarih,

Dördüncü sütun; ihtar üzerine ilgililer tarafından kaçınma sebebi bildirilip bildirilmediği ve bildirme tarihi,

Beşinci sütun; kaçınma sebeplerinin mahkemeye bildirildiği tarih veyahut ceza teklifi tarihi,

Altıncı sütun; kaçınma sebebi veya ceza teklifi üzerine verilen mahkeme kararının mahiyeti, tarihi ve kesinleşme tarihi,

Yedinci sütun; mahkemenin kaçınma sebeplerini yersiz görerek tescili veya kaydın silinmesini veya değiştirilmesini emretmesi üzerine yapılan tescil ve diğer muamelelerin tarihi ve ceza verme halinde cezanın infaza verildiği tarih.

(1) Bu maddede yeralan "...Adliye vekaleti..." ibaresi, 29/7/1998 tarih ve 98/11548 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Sekizinci sütün; düşünceler (Buraya cezanın infaz edilmiş olduğunu bildiren tezkerenin tarih ve numarası dahi yazılır.)

IV) Gelen giden defteri:

Madde 96 – Gelen giden defterine, gelen ve giden vesikalar ve bu arada istekleri gösteren dilekçeler, tarihleri ve verildikleri veya geldikleri tarihler ve mahiyetleri gösterilerek yazılır. Giden evrakın nereye gönderildiği kısaca mahiyeti ve gidiş tarihi, isteklere ait dilekçelerin neticesi ve bunlara dayanılarak tescil yapılmış veya karar verilmiş ise tescilin tarihi ve sicil ve sıra numaraları, bir karar verilmiş ise o kararın tarihi ve kısaca mahiyeti de gösterilir.

B) Defterlerin ciltlenmesi numaralanması ve tasdiki:

Madde 97 – (Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.)

84 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen defterler kullanılmaya başlanılmadan önce ticaret sicili memurluğu tarafından sicilin bulunduğu yerin noterine ciltli olarak verilir. Noter bu defterleri mühürler ve kaç sayfadan ibaret olduğunu ilk ve son sayfayı yazarak resmi mühür ve imzasıyla onaylar.

YEDİNCİ FASIL

Defter ve vesikalara ait çeşitli hükümler

A) Defter ve vesikaların incelenme şekli:

Madde 98 – Defterler ve vesikalar hiç bir zaman sicil dairesinin işgal ettiği kısımdan dışarıya çıkarılamaz. Bunların incelenmesinde sicil memurunun vereceği talimata inceleyenin riayet etmesi mecburidir. Aksi takdirde memur defter ve vesikaları derhal kaldırabilir. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı müfettişleri ve kontrolörleri defterleri ancak sicil dairesinin işgal ettiği kısımda inceleyebilirler. ⁽¹⁾

Herhangi bir işe veya davaya bakan mahkemelerle suç ihbarı sebebiyle hazırlık tahkikatı yapan C. müddeiumumiliklerine sicildeki vesikalar ancak makbuz vedizi pusulası karşılığında teslim olunabilir.

B) Vesikaların saklanması şekli, gizli vesikalar:

Madde 99 – Bir unvana ait bütün kayıtlara esas teşkil eden vesikalar, tarih sırası ile tasnif edilerek bir klasöre konulur. Bu klasörlerin üzerine ve arkasına unvan, sicil numarası yazılır ve ayrıca tanzim edilecek dizi pusulasında klasör içine konulmuş bulunan bütün vesikaların tarihi ile mahiyetleri kısaca gösterilir ve dizi pusulasındaki sıra numarası vesikanın üzerine işaret edilir.

Limited (...) ⁽²⁾ şirketlerde verilecek ortak listeleri veya bu listelerde değişiklik olmadığını gösteren yazılar (T. Ticaret K. (...) ⁽²⁾ 519) ve Türk Ticaret Kanununun 69 uncu maddesi hükmünce verilecek defter beyannameleri ve tescile tabi cihetlere ilişkin olmıyan ve fakat işletmelerin bazı işleri için sicil memuruna vermeğe mecbur oldukları diğer vesikalar dahi birinci fıkra hükümlerine göre bu klasöre konulur.

(1) Bu fıkra yeralan "...Hakim ve adliye müfettişleri..." ibaresi 29/7/1998 tarih ve 98/11548 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) Bu fıkra yeralan "...ve kooperatif..." ibaresi ile parantez içinde yeralan "...492..." ibaresi, 29/7/1998 tarih ve 98/11548 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla metinden çıkarılmıştır.

Bu klasörler, sicil sıra numarasına göre dolaplara konular ve saklanır.

Bir klasörün dolması ve muhtevasının daha büyük bir klasöre aktarılmasının malzeme durumu itibariyle mümkün olmaması halinde ikinci bir klasöre aynı unvana ait vesikaların konulmasına devam olunur ve bu ikinci klasöre dahi birincisinin devamı olduğu işaret edilerek onun yanına konular. Aynı şekilde üçüncü veya daha fazla klasör dahi kullanılabilir.

Bir unvana ait birden fazla klasör kullanıldığında bunların üzerine ve arkasına sicil numarasının altına A, B ilah, harfleri konular.

Gizli tahkikata ait bütün kağıtlar ayrıca açılacak gizli tahkikat dosyalarında veya klasörlerinde ve ayrı bir yerde saklanır. Herhangi bir cihet hakkında gizli tahkikat yapılmış olduğunu gösteren herhangi bir yazı sicil memurluğundaki defterlere ve herkesin incelemesine açık olan ve tescile esas teşkil eden vesikalara yazılamaz. Gizli tahkikat dosyalarının ayrı bir fihristi tutulur ve bu fihristi ile gizli dosyalar memur ve yardımcısından ve hakimden başka hiç kimseye gösterilemez.

C) Defter ve vesikaların yok edilmesi ve bunlara ait listeler:

Madde 100 – Ticaret siciline ait defterlerden ihtiva ettikleri kayıtlar tamamen silinmiş bulunanlar ile artık herhangi bir şekilde delil olarak kullanılması mümkün görülmeyen vesikalar, muhafazasına lüzum kalmıyan evrak ve vesaikinimha edilmesi hakkındaki 6696 sayılı kanun ile bu kanuna ait nizamname ve talimatnameler hükümlerince yok edilir.

Sicil memuru defterlerin bir bilançosunu, fihristini ve arşivine ait bir listeyi tutmağa mecburdur.

SEKİZİNCİ FASIL

İlan

A) İlanın şekli:

Madde 101 – Kanunun ilanını emrettiği kayıtlar, başkaca bir hüküm bulunmadıkça, olduğu gibi ilan olunur. İlan Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayınlanır. Sicil kaydının gerek olduğu gibi, gerekse hülasa olarak ilanı gereken hallerde ilan müsveddesinin sicil memuru tarafından yazılması ve mühürlenip imzalanması ve yazının baş tarafına ticaret sicil memurluğunun (..... ticaret sicil memurluğundan) şeklinde adının konulması lazımdır.

İlanı gereken bütün cihetlerin ilan müsveddesine yazılması mecburidir. İlanın hülasa olarak veya olduğu gibi yayınlanacağı ve hülasa olarak yayınlanacak ilanların yazılışı hakkında memurun vereceği kararlara karşı ilgilinin itirazı üzerine Türk Ticaret Kanununun 36 ncı maddesi tatbik olunur.

(Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.) İlan metni, ücreti sicil memurluğu tarafından tescil sahiplerinden alınarak Türkiye Ticaret Sicili Gazetesine gönderilebileceği gibi, sahibi tarafından adı geçen Gazeteye götürülerek ilan ücretinin de gazete veznesine yatırılması mümkündür. Bu halde ilgili, ilan müsveddesini aldığı tarihten itibaren en geç bir ay içinde ilanın yayınlandığı gazeteyi veya gazeteleri sicil memuruna vermek zorundadır. Şu kadar ki, tescil ve ilan için Kanunun belirleyeceği müddetin geçmemiş olduğu hallerde ilgili ilan vermeyi bu müddetin son gününe kadar geciktirebilir, bu durumda bir aylık müddet, kanuni müddetin geçmesiyle işlemeye başlar.

İlan müsveddesi ilgilinin gelen giden defterine imzası alınarak kendisine verilir ve verildiği tarih bu deftere yazılır. İlan müsveddesini almak üzere ilgiliye sözle mehil verilmiş olan hallerde dahi mehil bu deftere yazılarak tarih atılır ve altı ilgiliye imza ettirilir.

B) C. Müddeiumumiliğine haber verilecek haller:

Madde 102 – Müsveddenin sicil memurunca verilen müddet içinde sicil memurundan alınmamış ve ilanın kanuni müddet içinde veyahut bu müddetin geçmiş olduğu hallerde müsvedde memurdan alınır alınmaz gazeteye verilmemiş olduğu takdirde ilanın mahiyetine göre Türk Ticaret Kanununun 53 üncü maddesinin son fıkrası vebunun şumulüne girmeyen durumlarda Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesi hükümlerinin tatbiki için sicil memuru, mecburiyetin yerine getirilmediğini müddeiumumiliğe bildirir.

DOKUZUNCU FASIL

Sicil memurunun vereceği vesikalar ve üçüncüşahısların beyanları

A) Örnek verilmesi:

Madde 103 – Sicil memurluğuna verilmiş olan bir vesikanın tasdikli örneği istendiğinde tasdik şerhinde bu vesikanın el yazısı ile yazılmış olup olmadığı, vesikanın aslı veya tasdiksiz bir örneği veyahut tasdikli bir örneği olduğu açıkça gösterilir. Örneğin örneği çıkarıldığında birinci örneğin tasdik şerhi de olduğu gibi yazılır.

Örneği verilen vesikadaki silintiler, çizgiler, eklemeler ve diğer eksiklik veya bozukluklar, tasdik şerhinde gösterilir.

Bir örneğin tasdiki, altına (Aslı gibidir) veya (Aslına uygundur) sözlerinin yazılması ile olur. Tasdik şerhinde örneğin çıkarıldığı yer ve tarih yazılır vemmur tarafından kendi sicil numarası da gösterilerek imza edilir ve dairenin mühürü ile mühürlenir.

B) Sicil tasdiknamesi:

Madde 104 – Bir unvanın ve işletmenin tescili halinde ilgiliye bir sicil tasdiknamesi verilir ve bu tasdiknameye şu cihetler yazılır.

- a) Ticaret unvanı;
- b) Merkezin adresi (Şubelerin tescilinde şubenin adresiyle beraber merkezin adresi de yazılır).
- c) İşletmenin uğraştığı işler,
- ç) İşletme sahibinin hüviyeti (Hükmi şahıslarda hükmi şahsın mahiyeti).
- d) **(Değişik : 29/7/1998 - 98/11548 K.)** Belge düzenlendiği sırada işletmeyi temsile yetkili olanlar,
- e) Sicil memurluğunun adı, vesikanın verildiği tarih, memurun sicil numarası ve imzası ve memurluk mühürü.

Bu vesika verildiği tarihten itibaren bir yıl için muteber olup yıl sonunda sicil memuruna getirilir. Memur kayıtlarda yapılmış değişikliklerin vesikaya aksettirilmesi lazım geldiği takdirde bu değişiklikleri yapar ve (Görölmüştür, değişikliklerle muteberdir) sözlerini yazarak yeniden imza ve tarih atarak mühürlür. Herhangi bir değişiklik gerekmediği takdirde (Görölmüştür, değişiklik yoktur) sözlerini yazar ve imza ve tarih atarak mühürlür.

İlgilinin eski tasdiknameyi herhangi bir sebeple getirememesi halinde yeniden tasdikname verilir.

Memur tarafından görölmüş olan tasdikname yine bir yıl için muteberdir. Vesika üzerinde yer mevcut oldukça ikinci fıkradaki muameleler tekrarlanır (T. Ticaret K. 69).

İlgililerin veya diğer kimselerin yukarki kayıtlardan başka kayıtların bulunduğunu veya bulunmadığını göstermek üzere tasdikname istemeleri halinde isteğe ve kanun ve Tüzük hükümlerine göre doldurulacak tasdiknameler verilir. (T. K. 37 fıkra 2) ve bu tasdiknamelerde tasdiknameye yazılacak cihetler hakkında ileri sürülen isteğin muhtevası ve tasdikname metnini ancak istekte anılan cihetler hakkında muteber olduğu açıkça yazılır.

C) Gayrimenkule tasarruf vesikası:

Madde 105 – Ticaret sicil memurları, 2644 sayılı Tapu Kanununun 2 nci maddesi hükmünce Ticaret Şirketlerinin gayrimenkule tasarruf edebileceklerini gösteren vesikayı vermek için şirketlerin esas mukavelelerinde bildirilen işletme konusuna ait hükümlerle beraber Türk Ticaret Kanununun 137 nci maddesi hükmünü gözönünde tutmakla mükelleftirler.

Sırf esas mukavelede şirketin gayrimenkule sahip olabileceğinin yazılmamış olmasına dayanılarak vesikanın verilmesi isteği reddedilemez.

Ç) Üçüncü şahıslar tarafından sicil memuruna yapılacak beyanlar:

Madde 106 – Sicil memurunca yapılacak bir tescil, kayıt silme veya değiştirme veya düzeltme muamelesine esas teşkil edecek ve üçüncü şahıslar tarafından sicil memuruna karşı yapılacak beyanlar ezcümle muvafakat beyanları dahi dilekçe ile yapılır. Dilekçe altındaki imzalar hakkında, tescil isteklerine ait dilekçelerin imzaları hakkındaki hükümler tatbik olunur.

ONUNCU FASIL

Geçici hükümler

A) Sicilin Ticaret Odaları tarafından tutulması halinde tatbik edilecek hükümler:

Geçici Madde 1 – Türk Ticaret Kanununun mer'iyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı kanunun 12 nci maddesinin beşinci fıkrası hükmünce ticaret sicili henüz kurulmamış olan yerlerdeki sicil işlerinin Ticaret ve Sanayi Odaları veya onlara niyabeten ajanlıkları tarafından görülmesi gereken hallerde, bir yerde Ticaret ve Sanayi Odası ayrı ayrı kurulmuş olduğu takdirde, sicil işleri Ticaret odası tarafından görülür.

Sicil işleri Ticaret ve Sanayi Odaları veya ajanlıkları veya bunların bulunmaması sebebiyle Belediyeler tarafından görülen yerlerde, Odalarda ve ajanlıklarda veya belediyelerde sicili tutmakla vazifelendirilmiş kimselerin ve bunların yardımcılarının sicil bakımından salahiyetleri ve mükellefiyetleri Ticaret Sicil Memurlarının salahiyet ve mükellefiyetlerinin aynıdır ve bu kimseler tarafından tutulan siciller hakkında her cihetçe Ticaret Sicil Memurları tarafından tutulan sicillere ait hükümler tatbik olunur.

B) Sicil işlerini görmekte vazifelendirilmiş kimselerin bildirilmesi:

Geçici Madde 2 – Yukarıki madde hükümlerinin tatbik edildiği yerlerde sicilişlerini görmekte vazifelendirilmiş memurlarla onların yardımcılarının mahkemeye ve müddeiumumiliği vasıtasıyla de Adliye Vekaletine, bunları vazifelendiren makam tarafından derhal bildirilmesi mecburidir. Sicil işlerini görece kimsenin ve varsa yardımcısının mazereti halinde onun işlerini görmekte vazifelendirilecek kimseler hakkında da aynı esas tatbik olunur.

Bu kimselerin vazifelerinin sona ermiş olduğu da tarihleriyle beraber aynı yerlere derhal bildirilir.

C) Eski defterlerin kullanışı:

Geçici Madde 3 – Bu Tüzük hükmünce kullanılması gereken defterlerin hazırlanıp gönderilmesine kadar sicil memurları ellerindeki eski esas sicil defterinin karşılıklı ikişer sahifesine bu Tüzükte numunesi bulunan esas sicil defterindeki sütunları çizerek ve bunlara ait yazı ve rakamları yazıp bu defterleri Türk Ticaret Kanunu ve bu Tüzükler hükümlerince kullanılması gerekli olan esas sicil defteri olarak kullanılır. Esas sicil defterinin bu şekilde kullanılacak olan karşılıklı ilk iki sahifesine (1) numara verilir ve bundan sonraki karşılıklı ikişer sahifelerin numaraları teselsül ettirilir ve bu şekilde tanzim edilmiş sahifeler doluncaya kadar onların kullanılmasına devam olunur.

Bu tüzüğe uygun olarak basılmış bulunan esas sicil defterlerinin daireye gelmesi tarihinden itibaren yapılacak olan ve yeni bir sahife kullanılmasını gerektiren muameleler (Eski defterde kullanılmaya başlanmamış boş sahifeler bulunsa dahi onlar yerine) yeni defterin sahifelerine yazılır.

Ç) Eski kayıtların yeni hükümlere uydurulması:

Geçici Madde 4 – Eski kayıtların yeni hükümlere uygun hale getirilmesi Türk Ticaret Kanununun mer'iyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmü ile 13 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları hükümlerine tabidir.

D) Eski defterlerde bulunan kayıtlarda değişiklik:

Geçici Madde 5 – Eski defterde bulunan kayıtlarda değişiklik yapılmak lazım geldiğinde eski defterdeki kayıtlar yeni hükümler uyarınca tanzim olunmuş sahifelere veya (Daireye gönderilmiş oldukları takdirde) yeni hükümler uyarınca basılmış bulunan defterlere yeni hükümler esas tutulup tamamlanarak aktarıldıktan sonra değişiklikler, yeni hükümlere göre yapılır.

E) Dosya ve vesikaların devri:

Geçici Madde 6 – Sicil muamelelerinin Ticaret ve Sanayi Odası veya odanın ajanlıkları veya belediyeler tarafından yapıldığı yerlerde Ticaret sicili kurulduğu takdirde oda veya ajanlık veya belediye, sicile ait bütün defter ve vesikaları dosyalarıyla beraber sicil memurluğuna devreder.

Mer'iyet hükümleri:

Madde 107 – 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 28 inci maddesine istinaden hazırlanmış ve Şürayı Devletçe tetkik edilmiş olan bu Tüzük hükümleri neşritarihinden itibaren mer'iyete girer.

Madde 108 – Bu Tüzük hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

*

**

2/2/1957 TARİHLİ VE 4/8604 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARI
İLE YÜRÜRLÜĞE KONULAN TÜZÜĞE İŞLENEMEYEN

HÜKÜMLER:

*

**

1) 29/7/1998 tarih ve 98/11548 sayılı Tüzüğün Geçici maddeleri:

Geçici Madde 1 – Bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten önce sicil memuru veya yardımcısı olarak atanmış olanlardan öğrenim durumları bu Tüzüğün 3 üncü maddesinde öngörülen niteliklere uygun olmayanlar bu Tüzük hükümlerine göre atanmış sayılırlar.

Geçici Madde 2 – Bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde, iflastan başka bir sebeple infisah eden şirketlerin ve kooperatiflerin tasfiye memurları atanmış ve tescil edilmiş olmasına rağmen, bu cihetin tescilinden itibaren beş yıl içinde tasfiyenin kapandığının tescil ettirilmemesi durumunda sicilde kayıtlı şirketlerin son beş sene zarfında hiçbir faaliyetinin bulunmadığının tespit edilmesi, ayrıca anonim ve limited şirketler ile kooperatiflerde tüzel kişiliğe ait vergi kayıtlarının bulunmadığının komandit ve kollektif şirketlerde, ortaklarının bu şirketlere ilişkin gelir beyanlarının verilmediğinin, vergi dairelerinden istenilecek belgelerle tevsik edilmesi halinde, sicil kayıtlarının re'sen silinmesi için sicil memurunca mahkemeye başvurulur.

Geçici Madde 3 – Türk Ticaret Kanununun değişik 28 inci maddesi ile bu Tüzüğün kaldırılan 7 ve 8 inci maddeleri gereğince ticaret sicil memur ya da yardımcılarında teminat olarak alınan ve halen banka hesaplarında tutulan paralar hak sahiplerine veya varislerine ödenir.

(1 sayılı örnek)

TİCARET SİCİLİ ESAS DEFTERİ

1	Kayıt sıra No	2 santim.	→
a	Ticaret Unvanı	3 santim.	↔
b	İsletme (m. 16), İsletme malik (m. 46), Bilgi ve İhtar (m. 47), İhtar ve İhtar (m. 48) ve İhtar (m. 49) maddeleri	9 santim.	↔
2	İsletme (m. 16), İsletme malik (m. 46), Bilgi ve İhtar (m. 47), İhtar ve İhtar (m. 48) ve İhtar (m. 49) maddeleri	9 santim.	↔
3	İsletme ve İhtar (m. 16), İhtar ve İhtar (m. 46), Bilgi ve İhtar (m. 47), İhtar ve İhtar (m. 48) ve İhtar (m. 49) maddeleri	9 santim.	↔
4	86 nci maddenin dördüncü altındaki eiheler	9 santim.	↔
5	86 nci maddenin beşinci altındaki eiheler	8 santim.	↔
6	a) Hakiki ve hbk. mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların, b) İflasın ilanı, c) İflasın ilanı, d) İflasın ilanı, e) İflasın ilanı, f) İflasın ilanı, g) İflasın ilanı, h) İflasın ilanı, i) İflasın ilanı, j) İflasın ilanı, k) İflasın ilanı, l) İflasın ilanı, m) İflasın ilanı, n) İflasın ilanı, o) İflasın ilanı, p) İflasın ilanı, q) İflasın ilanı, r) İflasın ilanı, s) İflasın ilanı, t) İflasın ilanı, u) İflasın ilanı, v) İflasın ilanı, w) İflasın ilanı, x) İflasın ilanı, y) İflasın ilanı, z) İflasın ilanı	5 santim.	↔
b	İflahtan önceki hak sahiplerinin hakları, b) İflasın ilanı, c) İflasın ilanı, d) İflasın ilanı, e) İflasın ilanı, f) İflasın ilanı, g) İflasın ilanı, h) İflasın ilanı, i) İflasın ilanı, j) İflasın ilanı, k) İflasın ilanı, l) İflasın ilanı, m) İflasın ilanı, n) İflasın ilanı, o) İflasın ilanı, p) İflasın ilanı, q) İflasın ilanı, r) İflasın ilanı, s) İflasın ilanı, t) İflasın ilanı, u) İflasın ilanı, v) İflasın ilanı, w) İflasın ilanı, x) İflasın ilanı, y) İflasın ilanı, z) İflasın ilanı	5 santim.	↔
7	Ticaret şirketleri, b) İflasın ilanı, c) İflasın ilanı, d) İflasın ilanı, e) İflasın ilanı, f) İflasın ilanı, g) İflasın ilanı, h) İflasın ilanı, i) İflasın ilanı, j) İflasın ilanı, k) İflasın ilanı, l) İflasın ilanı, m) İflasın ilanı, n) İflasın ilanı, o) İflasın ilanı, p) İflasın ilanı, q) İflasın ilanı, r) İflasın ilanı, s) İflasın ilanı, t) İflasın ilanı, u) İflasın ilanı, v) İflasın ilanı, w) İflasın ilanı, x) İflasın ilanı, y) İflasın ilanı, z) İflasın ilanı	6 santim.	↔
8	İflasın ilanı, b) İflasın ilanı, c) İflasın ilanı, d) İflasın ilanı, e) İflasın ilanı, f) İflasın ilanı, g) İflasın ilanı, h) İflasın ilanı, i) İflasın ilanı, j) İflasın ilanı, k) İflasın ilanı, l) İflasın ilanı, m) İflasın ilanı, n) İflasın ilanı, o) İflasın ilanı, p) İflasın ilanı, q) İflasın ilanı, r) İflasın ilanı, s) İflasın ilanı, t) İflasın ilanı, u) İflasın ilanı, v) İflasın ilanı, w) İflasın ilanı, x) İflasın ilanı, y) İflasın ilanı, z) İflasın ilanı	5 santim.	↔
9	İflasın ilanı, b) İflasın ilanı, c) İflasın ilanı, d) İflasın ilanı, e) İflasın ilanı, f) İflasın ilanı, g) İflasın ilanı, h) İflasın ilanı, i) İflasın ilanı, j) İflasın ilanı, k) İflasın ilanı, l) İflasın ilanı, m) İflasın ilanı, n) İflasın ilanı, o) İflasın ilanı, p) İflasın ilanı, q) İflasın ilanı, r) İflasın ilanı, s) İflasın ilanı, t) İflasın ilanı, u) İflasın ilanı, v) İflasın ilanı, w) İflasın ilanı, x) İflasın ilanı, y) İflasın ilanı, z) İflasın ilanı	5 santim.	↔
10	Ticaret şirketleri, b) İflasın ilanı, c) İflasın ilanı, d) İflasın ilanı, e) İflasın ilanı, f) İflasın ilanı, g) İflasın ilanı, h) İflasın ilanı, i) İflasın ilanı, j) İflasın ilanı, k) İflasın ilanı, l) İflasın ilanı, m) İflasın ilanı, n) İflasın ilanı, o) İflasın ilanı, p) İflasın ilanı, q) İflasın ilanı, r) İflasın ilanı, s) İflasın ilanı, t) İflasın ilanı, u) İflasın ilanı, v) İflasın ilanı, w) İflasın ilanı, x) İflasın ilanı, y) İflasın ilanı, z) İflasın ilanı	6 santim.	↔
11	Bilgiler	3 santim.	↔
12	Teslim tarihi, b) İflasın ilanı, c) İflasın ilanı, d) İflasın ilanı, e) İflasın ilanı, f) İflasın ilanı, g) İflasın ilanı, h) İflasın ilanı, i) İflasın ilanı, j) İflasın ilanı, k) İflasın ilanı, l) İflasın ilanı, m) İflasın ilanı, n) İflasın ilanı, o) İflasın ilanı, p) İflasın ilanı, q) İflasın ilanı, r) İflasın ilanı, s) İflasın ilanı, t) İflasın ilanı, u) İflasın ilanı, v) İflasın ilanı, w) İflasın ilanı, x) İflasın ilanı, y) İflasın ilanı, z) İflasın ilanı	4 santim.	↔

← 58 santimetre →

(2 sayılı örnek)

İHTAR VE CEZA DEFTERİ

	İhtar sıra No:	← 2 santim. →							
1	İhtar olunanın hüviyeti ve kendisinin veya menasip olduğu teşekkülün sicil esas No:	← 7 santim. →							
2	İhtarın sebebi ve ihbarda verilen müddet:	← 6 santim. →							
3	İhtarın tarihi, postaya verildiği tarihi ve tebliğ tarihi:	← 6 santim. →							
4	İhtar üzerine ilgililer tarafından kaçınma sebebi bildirildiği tarihten itibaren kaç gün içinde bildirilmesi ve bildirme tarihi:	← 6 santim. →							
5	Kaçınma sebeplerinin mahkemeye bildirildiği tarih veya ceza teklifi tarihi:	← 6 santim. →							
6	Kaçınma sebebi veya ceza teklifi üzerine verilen mahkeme kararının mahiyeti, tarih ve kesinleşme tarihi:	← 7 santim. →							
7	Mahkemenin-teccil veya kayıta alınması veya değiştirilmesini emretmesi üzerine yapılan teccil ve diğer inşaatların tarihi ve cezanın infazı ve rücu tarihi:	← 6 santim. →							
	Düğümler ve cezanın infaz edilmemesi bildirilen eklerinin tarih ve numaraları:	← 8 santim. →							

← 42 santimetre →

4 santim

**2/2/1957 TARİH VE 4/8604 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARI İLE
YÜRÜRLÜĞE KONULAN TÜZÜĞE EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN TÜZÜKLERİN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHLERİNİ GÖSTEREN ÇİZELGE**

Ek ve Değişiklik Getiren Tüzüğün Yürürlüğe Koyan Kararnamenin

Tarihi	Numarası	Farklı Tarihte Yürürlüğe Giren Maddeler	Yürürlüğe Giriş Tarihi
29/7/1998	98/11548	-	28/8/1998